

Reactienota (naar aanleiding van grove schets dd 8 juli 2025)

NB: Extra reacties op concept Toekomstvisie dd 9 september 2025 aan het einde van dit document.

1. Inleiding

In de zomer van 2025 is de grove schets van de Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040 besproken met plaatselijk belangen, bewonerscommissies, ondernemers en maatschappelijke partners.

Nadat het college van BCW de grove schets op 8 juli 2025 vaststelde, zijn we tussen 8 juli en medio augustus in gesprek gegaan met bovengenoemde stakeholders.

Op onze vraag om feedback te geven op de grove schets reageerden acht plaatselijk belangen en drie bewonerscommissies positief. We bespraken de grove schets met vijf plaatselijk belangen, drie bewonerscommissies en één plaatselijk belang gaf een schriftelijke reactie.

We bespraken de grove schets ook tijdens bijeenkomsten met het Ondernemers Collectief Ooststellingwerf, waarin alle in Ooststellingwerf actieve ondernemersverenigingen zijn vertegenwoordigd, waaronder de agrariërs.

We vroegen 18 maatschappelijke partners om een schriftelijke reactie op de grove schets voor de onderwerpen die hun vakgebied aangaan. We ontvingen van zeven partners een schriftelijke reactie. En met twee hadden we een gesprek.

Daarnaast vroegen we op de open dag aan kinderen (en hun ouders) wat zij belangrijk vinden voor de toekomst. Zij vulden dit in op briefjes. Deze reacties vindt u ook in deze reactienota.

Deze reactienota geeft een samenvatting van de ontvangen reacties en een gemeentelijke reactie op de belangrijkste punten. Op basis van deze input is de grove schets bijgesteld en is ervoor gekozen het proces om te komen tot een Toekomstvisie 2040 aan te passen.

2. Samenvatting reacties op de grove schets en reactie gemeente

2.1 Samenvatting reacties van de Plaatselijk Belangen en Bewonerscommissies

Thema	Samenvatting reacties vanuit dorpen	Gemeentelijke reactie
Jongeren binden	Jongeren zijn hard nodig. Investeren in voldoende en betaalbare woningen. Ook voldoende huurwoningen, beschikbaar voor jongeren die hier vandaan komen. Kinderopvang in de dorpen essentieel voor jonge gezinnen. Evenementen organiseren klinkt mooi, maar regelgeving maakt dat steeds moeilijker. Maak dat eerst makkelijker en goedkoper.	In de uiteindelijke visie voegen we het belang toe van kinderopvang in dorpen waar scholen zijn. We voegen toe dat we de grenzen opzoeken om regelgeving te vereenvoudigen en er soepeler mee om te gaan. We wegen de belangen van verschillende groepen op zo'n manier af dat het bijdraagt aan het binden van jongeren.
Wonen in kleine dorpen	Zorgen over de nadruk op woningbouw in drie kernen. Dorpen als Langedijke, Waskemeer, Oldeberkoop en Makkinga willen doorstroom en betaalbare woningen voor jongeren en ouderen. Woningen voor ouderen nabij voorzieningen. Let goed op waar je nieuwe wijken bouwt.	Gemeente onderschrijft belang van spreiding. In de uiteindelijke visie wordt explicieter opgenomen dat ook kleine dorpen mogelijkheden houden voor passende woningbouw (bijv. CPO, hofjes, splitsing bestaande panden).

	Denk aan woningsplitsen (boerderijen). Verhuisbereidheid ouderen is laag. Tot wanneer kun je in klein dorp blijven wonen? Ontmoeten is cruciaal. Communityvormen worden belangrijk.	
Zorgstructuur en sociale basis	Zorgen over concentratie van zorg. In dorpen zijn weinig vrijwilligers en mantelzorgdruk is hoog. Wens voor ondersteuning dorpsondersteuner. Wat is zware zorg en welke zorg krijg je nog wel in de kleine dorpen?	De visie blijft inzetten op versterking sociale basis in kleine dorpen. Er komt duidelijkere toelichting op ondersteuning, informele zorg, dorpsinitiatieven en middelen.
Onderwijs en kinderopvang	In Oldeberkoop en Makkinga zijn zorgen over behoud basisscholen en tekort aan kinderopvang. Waskemeer mist visie op onderwijs voor jeugd (MBO/HBO).	Dit wordt aangescherpt. Behoud onderwijsvoorzieningen is belangrijk voor leefbaarheid. Kinderopvang wordt gekoppeld aan brede schoolontwikkeling. In de definitieve visie wordt dit thema toegevoegd onder 'jongeren binden'.
Openbaar vervoer en bereikbaarheid	Goede verbindingen cruciaal voor leefbaarheid. Waskemeer heeft geen directe OV-verbinding met Oosterwolde. Deelvervoer wordt door meerdere dorpen als niet haalbaar gezien. Verzoek om praktische oplossingen. Deelauto's goed idee, maar lastig uitvoerbaar, vrijwilligers zijn vaak ook oud(er). Slimme apps bieden kansen. Passend	Gemeente (h)erkent deze knelpunten. In de visie wordt een toelichting opgenomen bij 'bereikbaarheid' over o.a. dorpshubs en verbeterde fietsinfrastructuur.

	vervoer naar scholen. Vervoer zelf opzetten met ondernemers. Zelfrijdend vervoer?	
Recreatie en economie	Natuur en recreatie zijn belangrijk. Waskemeer en Makkinga pleiten voor meer ruimte voor recreatie en nevenactiviteiten op boerenerf. Spreiding recreatie is wenselijk. Wat gebeurt er met vrijkomende agrarische gronden en leegstaande boerderijen? Ondernemers niet belemmeren, maar meedenken en faciliteren.	Gemeente zet in visie meer in op economische kansen recreatie, focus op Appelscha als trekker en spreiding naar rest van de gemeente voor meerdaags bezoek. Er wordt duidelijker gekozen voor beleid rondom leegstaande boerderijen en vrijkomende gronden.
Toon en herkenbaarheid van visie	In meerdere reacties klinkt dat de voorbeeldverhalen (zoals van 'Anna') niet herkenbaar zijn. Termen als 'spruitjeslucht' en niet realistisch, beide personen liggen te ver uiteen, geen goede vergelijking nu en toekomst.	De voorbeeldverhalen worden herzien om meer perspectieven te tonen, inclusief variatie in toekomstbeelden.
Energie en duurzaamheid	Twijfels over haalbaarheid energiedoelen. Dorpen willen lokaal opwekken, maar wijzen op obstakels (zoals vergunningen, financiering).	De visie blijft inzetten op zelfvoorzienendheid, maar erkent praktische knelpunten. In de uitwerking wordt meer ruimte gegeven aan de eigen opbrengst en gebruik uit energieopwek.
Rol van de gemeente	Gevoel van afstand tot gemeente en regelgeving. Verzoek om meer ondersteuning en snellere procedures.	Gemeente neemt dit mee in de uitwerking bij keuze 6: 'betrouwbare, toegankelijke gemeente'. Aandacht voor fysieke loketten, menselijk contact en minder bureaucratie.

2.2 Samenvatting reacties van de ondernemers, verenigd in Ondernemers Collectief Ooststellingwerf op de grove schets

Zie ook de reacties van OCO dd september / oktober 2025 op de concept Toekomstvisie verderop.

Thema	Samenvatting reacties OCO	Gemeentelijke reactie
1. Jongeren binden	Versterken aansluiting onderwijs op lokale arbeidsmarkt (zorg, techniek, agrarisch, horeca, recreatie). Betaalbare woningen zijn cruciaal voor jongerenbinding; wonen en werken moeten samen worden opgepakt. Expliciete aandacht voor behoud van mbo-studenten en terugkeer van hbo'ers. Agrarische sector betrekken in onderwijs-arbeid koppeling. Open hiring (blind aannemen) als mogelijke aanpak tegen personeelstekorten.	We voegen meer sectoren toe die van waarde zijn in Ooststellingwerf, zoals horeca en aanverwante branches. Meer woningen en betaalbaarheid blijft een speerpunt om jongeren te binden en aantrekken. We bekijken dit vanuit het bredere perspectief met een aantrekkelijk arbeidsklimaat en voorzieningen die jongeren aanspreken. We zetten meer in op de agrarische binding in de koppeling en doorontwikkeling van het Biosintrum. Dit nemen we op als kans.

2. Zorg en Sociale Basis	Professionele zorg moet duidelijker worden benoemd, onderscheid tussen basis- en zwaardere zorg.	Dit schrijven we duidelijker op. In de uitwerking van de Toekomstvisie naar concrete acties, is dit een aandachtspunt.
---------------------------------	--	---

	Meer huisvesting voor mensen met een beperking nodig om vertrek naar andere gemeenten te voorkomen. Mantelzorgwoningen verdienen extra aandacht. Sterke sociale basis blijft essentieel om inwoners te behouden.	Dit zit in ons woningbouwprogramma. We zetten extra in op het versterken van de sociale basis.
3. Natuur, landschap en economie	Economie moet nadrukkelijk voorop staan; gemeente moet ondernemers in natuurgebieden beter ondersteunen. Balans tussen natuurbehoud en economische activiteiten vraagt duidelijke keuzes.	We werken deze keuze uitgebreider uit met meer aandacht voor nieuwe (vormen van) ondernemers/ondernemerschap, met de nadruk op toeristische economie en behoud van het (duurzaam) agrarisch karakter.
4. Zelfvoorzienend in energie	Ondernemers willen investeren in duurzaamheid, maar worden geremd door regelgeving en gemeentelijke capaciteit. Stopzetten van zonnepanelen op landbouwgrond gewenst; focus op alternatieve energie (bijv. windenergie). Gemeente moet belemmeringen voor zelfvoorzienendheid wegnemen.	Naar aanleiding van de reacties van OCO halen we keuze 4 'zelfvoorzienend in energie' als aparte keuze weg en integreren dit in keuze 3. De ondernemers hebben ons ervan overtuigd dat de onderbouwing van de keuze 4 te veel zaken bevat die landelijk of Europees al in wet- en regelgeving zit. Wij moeten ons focussen op wat we lokaal kunnen beïnvloeden. We zetten daarom in de verdere uitwerking meer in op de

	Individueel ondernemerschap stimuleren, ook op duurzaamheidsgebied.	faciliterende en stimulerende rol van de gemeente.
5. Bereikbaarheid en infrastructuur	Verbetering asfaltwegen en doorstroming is noodzakelijk. Fietsvoorzieningen en hubs passen binnen duurzaam vervoer; digitalisering is vooral landelijk thema. Digitale infrastructuur moet betrouwbaar zijn, maar krijgt beperkte gemeentelijke regie.	Dit nemen we mee, in de samenhang met bereikbaarheid voor medewerkers, leveranciers en klanten. Fietsvoorzieningen en hubs (aantrekkelijk maken) is een speerpunt in de toekomstvisie. Zover het binnen de mogelijkheden van de gemeente ligt, is digitale bereikbaarheid en veiligheid een speerpunt.
6. Bestuur en Samenwerking	Efficiëntieslag binnen OWO-samenwerking gewenst, met nadruk op persoonlijk contact ondersteund door digitale middelen. Gemeentelijke medewerkers moeten zichtbaar en dichtbij de inwoners zijn. Digitalisering moet ondersteunend zijn aan medewerkers en inwoners, niet andersom.	We passen deze keuze aan met oog voor zoveel mogelijk persoonlijk contact, digitaal is ondersteunend en goed beschikbaar voor wie digitaal vaardig is. En we intensiveren de samenwerking met andere overheden.

2.3 Samenvatting reacties van (maatschappelijke) partners en overheden

De originele reacties nemen we niet op dit stuk, maar zijn desgewenst wel beschikbaar.

Maatschappelijke partner	Reactie	Gemeentelijke reactie
Planbureau Fryslân	De visie benoemt helder waar de ambitie ligt, maar gaat onvoldoende in op wat daar tegenover staat. Er is onvoldoende aandacht voor de pijnlijke keuzes die nodig zijn om deze richting mogelijk te maken, bijvoorbeeld op het gebied van geld, ruimte of kwaliteit. Zonder deze afruilen blijft het toekomstbeeld te abstract en moeilijk te vertalen naar concrete keuzes of beleid. Wat betreft de storytelling aan het begin van het document, wordt de eerste toekomstschets als overdreven doemscenario ervaren, wat afbreuk kan doen aan de geloofwaardigheid. Het contrast met het tweede verhaal is groot. Ook daar ontbreekt het aan realistische weergave van de lastige keuzes die nodig zijn om tot het gewenste toekomstbeeld te komen.	In de verdere uitwerking zullen we nadrukkelijker stilstaan bij wat het gekozen pad betekent in termen van wat níét meer mogelijk is. Wat betreft de storytelling nemen we de feedback ter harte. We streven naar toekomstbeelden die inspireren maar ook geloofwaardig zijn. We heroverwege het evenwicht tussen urgentie en realisme, en waar mogelijk ook in het positieve scenario explicieter maken welke moeilijke keuzes daar onderdeel van zijn.
GGD	De GGD vindt het gezondheidsaspect (veel) te mager uit de verf komen in de gehele grove schets. Zij hebben suggesties gedaan over hoe gezondheid een stevige plek kan krijgen.	We hebben de feedback van de GGD ter harte genomen. Gezondheid is nu een rode draad die door het gehele stuk steeds terug komt. Dit is legitiem, mede omdat inwoners in onze

		gemeente relatief vaak te maken hebben met een gemiddeld slechtere gezondheid.
Wetterskip Fryslân	Complimenten, met name over expliciet benoemen van druk op ruimte en klimaat als uitdaging en het belang van integraal beleid daarop. Verzoek om invulling te geven aan de Rijksbrief, rekening houdend met water en bodem. Er worden in de Rijksbrief 32 structurerende keuzes benoemd welke helpen bij het leefbaar houden van het gebied. De Rijksbrief hanteren als uitgangspunt in de ruimtelijke keuzes zien wij als voorwaarde voor een klimaatbestendige toekomst.	De WABOS brief hanteren we als uitgangspunt in de toekomstvisie. Invulling en uitwerking volgen in de omgevingsvisie en -plan.
Scala	Herkenbare hoofdlijnen zoals gemeenschapszin, brede welvaart en toekomstbestendige zorg. Scala wil actieve rol blijven spelen. Versterking sociale basis vraagt meer dan decentralisatie en zelforganisatie. Maak meer ruimte in de visie om de 'sociale basis' niet alleen als infrastructuur, maar ook als gemeenschap en werkpraktijk verder te ondersteunen Mentale én fysieke gezondheid verdienen meer aandacht.	De inbreng onderstreept het belang van samenwerking met maatschappelijke partners bij het toewerken naar een toekomstbestendige gemeente. We herkennen de signalen die Scala benoemt en nemen die serieus. De aandacht voor de fysieke en daarmee samenhangend ook de mentale gezondheid krijgt meer aandacht in de definitieve versie. Samen met partners en

	Draagvlak in kleine dorpen is niet vanzelfsprekend. Sociale samenhang is daar kwetsbaar. Digitale en fysieke toegankelijkheid zijn randvoorwaarden. Digitale en fysieke zelfredzaamheid van kwetsbare groepen is beperkt. (Digitale) toegankelijkheid en inclusiviteit nadrukkelijker verankeren in alle keuzes.	de samenleving werken we de richtingen verder uit in concrete doelen. Wat betreft de samenhang in kleine dorpen, beoogt de visie juist om via maatwerk en ondersteuning de lokale samenhang te versterken. We zullen in de nadere uitwerking van de visie nadrukkelijk aandacht besteden aan deze punten.
Recreatieschap Drenthe	Start de toekomstvisie met een krachtige, optimistische boodschap (bijv. hoge geluksniveau inwoners), kansen voorop, uitdagingen in perspectief. Grote economische, maatschappelijke en ruimtelijke potentie van RCT is nu nog onderbelicht. RCT gaat groeien; meer mensen, door vergrijzing hebben mensen meer vrije tijd. Ook aantrekkingskracht op binnenlandse C Duitse toeristen groeit. Stoppende boerenbedrijven bieden ruimte voor recreatief RCT in Ooststellingwerf blijft achter op oa Westerveld en Midden Drenthe. ondernemerschap; oa. zorgtoerisme.	De inbreng van Recreatieschap Drenthe onderstreept dat Recreatie C Toerisme (RCT) in Ooststellingwerf een grotere rol kan en moet spelen als economische, maatschappelijke en ruimtelijke motor. Wij onderschrijven het belang van een actieve regierol van de gemeente bij de ontwikkeling van RCT. Dat betekent dat wij: Actiever de markt op gaan om te lobbyen bij investeerders en ondernemers die willen bijdragen aan hoogwaardige verblijfsrecreatie en gastvrijheid.

	Gemeente kan meer regie nemen; heldere kaders, bestuurlijk lef en actief acquireren op verblijfsrecreatie. RCT brengt meer reuring, wat de leefbaarheid en aantrekkelijkheid voor jongeren vergroot. RCT draagt bij aan gezondheid, leefbaarheid, werkgelegenheid, identiteit, natuurkwaliteit en sociale cohesie; ook kansen in zorgtoerisme (Brede Welvaart). Grote investeerders kopen vakantieparken; maak vooraf afspraken om publieke belangen te beschermen.	Ruimtelijke en juridische randvoorwaarden vooraf helder vastleggen om kwaliteit, lokale meerwaarde en lange termijn belangen te borgen. Wij zien Appelscha als de logische toeristische hotspot en uithangbord van onze gemeente. Vanuit deze sterke toeristische kern willen wij bezoekers gericht verspreiden over de rest van Ooststellingwerf.
Natuurmonumenten	Natuur is een essentiële bron is voor gezondheid, welzijn en veerkracht. Dat kan nog steviger in het stuk verwerkt worden. Bv groen meer ruimte geven en natuurlijke omgeving, struinpaadjes, kunnen voelen. Kijken waar dat wel kan, en waar niet. En zo draagvlak voor natuurbescherming te vergroten. Biodiversiteit nodig, want dat is ook goed voor de gezondheid.	We laten in de tekst duidelijker terugkomen dat natuur belangrijk is voor gezondheid, welzijn en veerkracht en dat dit betekent dat we streven naar toegankelijke natuur/groen dichtbij onze inwoners en het behoud van de landschappelijke kwaliteit in onze gemeente.
ELAN	Balans economie en ecologie - Beleid ontwikkelen waarin economie en ecologie hand in hand gaan om een gezond en gelukkig leefklimaat te waarborgen.	De gemeente deelt de zorg om een evenwichtige ontwikkeling van economie en ecologie en onderschrijft het belang van

	Woonbeleid - Vergroten van het aanbod seniorenwoningen om doorstroming op de woningmarkt te bevorderen en starters kansen te geven. Bereikbaarheid - Eens met toekomst deelauto-initiatieven als aanvulling op OV, met oog op betaalbaarheid voor inwoners. Economie s innovatie - Actief aantrekken van innovatieve bedrijven, met focus op sectoren als agro, bouw (biobased), en zorg, en samenwerking met kennisclusters zoals Drachten en Wetsus. Energietransitie - Geen zonnepanelen op landbouwgrond meer. Bedrijven aantrekken die inzetten op alternatieve vormen van energieopwekking, zoals wind. Ecologie s biodiversiteit - Stimuleren van hergebruik van lokale reststromen en samenwerking tussen grondeigenaren en overheid voor biodiversiteit, korte ketens en minder verkeer.	doorstroming op de woningmarkt en nieuwe vormen van mobiliteit. We zetten ons in om innovatieve bedrijven en kennisclusters aan te trekken en verbinden dit aan onze duurzame ambities. In de energietransitie kiezen we voor innovatieve oplossingen die landbouwgrond sparen. Samen met inwoners en partners willen we biodiversiteit versterken en lokale samenwerking stimuleren.
--	---	---

Adviesraad Sociaal Domein (zie ook het officiële advies van de adviesraad van oktober verderop)	Vergrijzing en ontgroening - Visualiseer cijfers (grafieken/afbeeldingen) over vergrijzing en ontgroening.	De suggestie om vergrijzing en ontgroening visueel en concreet te maken nemen we over; dit helpt het gesprek te voeren.
---	---	---

	Geef concreet weer hoeveel ouderen er zijn/verwacht worden. Samenwerking en voorzieningen - Meer over samenwerking OWO-gemeenten (zorginkoop, vervoer kleine kernen, economie). Verbeter vervoer, met name Oosterwolde - andere Noordelijke plaatsen, belangrijk voor studenten en mensen zonder rijbewijs. Wonen, zorg, jongeren - hoofdpunten: wonen, zorg en jongeren. Meer kansengelijkheid benoemen: niet alleen 'happy few' en 'starre blijvers'. Woonaanbod senioren beter laten aansluiten (hofjeswoningen, gemengd met jongeren). Participatie en toekomstvisie - Dorpsontwikkeling samen met bewoners bepalen; geen one-size-fits-all. Meer uitleg over hoe gesprekken/participatie worden vormgegeven. Begeleiding in 'transitiedenken' en werken met toekomstscenario's. Onderwijs en jongerenbeleid - Jongeren meer mogelijkheden geven om werkend een kwalificatie te halen. Vroegtijdig schoolverzuim aanpakken; ouders betrekken. HBO'ers behouden/terughalen door thuiswerkmogelijkheden en aantrekkelijke woon- en leefomgeving.	Samenwerking binnen OWO, inclusief zorginkoop en vervoer, wordt verder uitgewerkt, met bijzondere aandacht voor bereikbaarheid vanuit Oosterwolde. Wonen, zorg en jongerenbeleid blijven kernthema's; we gaan specifiek in op kansengelijkheid en de verschillen tussen dorpen. De participatieaanpak wordt aangescherpt: we werken met dorpen aan hun eigen toekomstscenario's, en begeleiden dit proces actief. Voor jongeren wordt gekeken naar 'leren en werken'-trajecten, preventie van schoolverzuim en het versterken van thuiswerkmogelijkheden. Tot slot nemen we de thema's wantrouwen, duurzaamheid en de rol van statushouders en arbeidsmigranten nadrukkelijker op in de grove schets.
--	--	--

	Overige aandachtspunten - Wantrouwen bewoners benoemen en aanpakken (communicatie, bejegening, vooraf informeren). Slecht imago Scala aanpakken. Duurzaamheid: zelfvoorzienend in energie. Statushouders en arbeidsmigratie opnemen in visie.	
Veiligheidsregio Fryslân	Reactie vanuit de afdeling Crisisbeheersing: leg de toekomstverkenning van VRF eraan. Planbureau Fryslân heeft vier mogelijke scenario's in beeld gebracht voor Veiligheidsregio Fryslân. Met als hoofdvraag: Hoe zou de samenleving er in 2040 uit kunnen zien op het gebied van veiligheid?	Het doel van deze scenario's is om beter op de toekomst van brandweer en crisisbeheersing in Fryslân voorbereid te zijn. Bij de verdere uitvoering van de Toekomstvisie nemen we de toekomstverkenning en het relevante beleid ter hand, waar nodig.

2.4 Reacties kinderen en hun ouders op open dag gemeente Ooststellingwerf, 24 mei 2025

Op de open dag vroegen we aan kinderen (en hun ouders) wat zij belangrijk vinden voor de toekomst. Zij vulden dit in op briefjes.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?	Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?
Goed met geld om kunnen gaan. Weten wat de grenzen zijn. ↳ Netjes gedragen. Wie niks vraagt, die krijgt niks.	Geen armoede onder kinderen. Je zigen bed een bril en te eten.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Sporten.
Buiten zijn.
Naar school kunnen.
Gezatter zijn.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Gebruik van minder of
geen bestrijdingsmiddelen
in de landbouw

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Voldoende buitenspel
mogelijkheden
met goed onderhouden
speeltoestellen

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Veiligheid.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

- Fijne aantrekkelijke
woonomgeving, natuur
en milieu
- Goed onderwijs voor
iedereen.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Dat een kind
langer kind mag
blijven, daar leren
we ook van

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Meer vergroening en
natuurlijke speelplekken
voor de kinderen.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Verenigingen ondersteunen
en er zijn dan leiders en
deelnemers en voor elkaar
kunnen ze leren. Voorstellen
van kinderen naar leiders.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Dat kinderen in een veilige
en schone omgeving mogen
spelen.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Goede scholing
Groene omgeving!

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Kunnen spelen in een
groene omgeving.
de kiewit zien én horen

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Ruimte. Goed kunnen
ontwikkelen. Serieus genomen
worden.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

naarschool
een huis
vervoer

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

binding met het dorp

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Goed
onderwijs.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

- sporten
- school in eigen dorp
- speelgelegenheid
- veiligheid
- winkels
- zwembad.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

politieke duidelijkheid
werkgelegenheid
toekomstopbouw

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

- beleef tuinen -
- optimaal toegankelijk
onderwijs -
- gezondheid!

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Dat alle basis voorzieningen
in de buurt zijn
school, arts, tandarts
winkel

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Veilige leeromgeving
en dat de kinderen
meer activiteiten buiten
krijgen

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

heel veel groen en
schoon drink water

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Natuur veel meer
buiten spelen ~~min~~ minder
schooltijd en wat meer
buiten spelen veel meer
afel raffen meer groene
scholen zoals obs de
buitinga

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Voorzieningen dichtbij.
In het dorp kunnen blijven,
na studeren terug als ze willen.
Jezelf blijven.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Buiten spelen, zoals met stenen
stokken, zand en insecten, zodat
eigen fantasie geprikkeld wordt

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Groene, veilige en gezonde
Leefomgeving

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Veel groen overal

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Groene omgeving

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Sport voor ieder kind
goed onderwijs
Schone dorpen

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Kunnen leren.
Spelen in zandbak en
gras. lief doen.
Veilig buitenspelen.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

skwaliteit onderwijs
+ betaalbaar moet blijven

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

een betaalbare woning
voor de toekomstige
generaties.
uit huis kunnen gaan
Zonder zorgen.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

- veilige speelplekken
- veel groen (ontdekken)
- een spijkerdorp/crea-
tief

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Opleiding
goede mens
gezond
speelruimte

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Goede scholen
Speelruimte
Veel groen + plekken om te wandelen
activiteiten om beweging te stimuleren
Zwembad
Sportverenigingen
Huizen

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Een veilige omgeving met
Goede kansen

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

drugsurv opgroeien

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Een woning. Betaalbaar.
Onderwijsfaciliteiten.
Minder criminaliteit: meer
veiligheid. Wereld wordt steeds
harder.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

geen bollenboeren
meer in
Ooststellingwerf!
steeds meer gif nu!

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

• Groene speelplekken

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Een gezonde, veilige
omgeving voor
kinderen

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Buiten op luieren meer
met kind en haar / zijn anders
Blaaszone Appelsche

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Voldoende speelruimte
voor kinderen (buiten)
o.a. voetbalkooi + tekenen

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Speelplek
met speeltoestellen

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Leren met handen werken
leren timmeren
schilderen
Zelf reizen in de toekomst

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

groen dak op
de school
Toekomst

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Groen, bos, meer speelplekken
op school. Met veel speel-
toestellen.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Meer speelplekken,
springen en stoeien

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Pumptrackbaan,
genoeg huizen,
kennis van de bodem

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Onderwijs.
Buiten spelen. Speeltuinen.
Natuur.
Om elkaar blijven denken.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

naar School gaan

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Ze sind meer meten
leke

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

kunnen buiten spelen en natuur

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

sort voor elk
kind

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Voldoende ruimte om
veilig te kunnen leven,
spelen, natuur te
ontdekken.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

~~Gezond~~
Leven.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

beilig naar school
gaan

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Speeltuin
Veel groen

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

- passend onderwijs, ook voor de
voorbereiders
- goede sportmogelijkheden
- veilig kunnen buitenspelen en
plekken

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Verkeersveiligheid
Genoeg buitenspeel-
mogelijkheden

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Scholing / begeleiding.

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Er wordt altijd te veel
van kinderen verwacht
ze moeten blijven spelen
en direct met altyd
prestaties en als
ze klein zijn

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Groene
toekomst

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Kwalitatief goed onder-
wijs !

Wat vind jij belangrijk voor de toekomst van de kinderen in Ooststellingwerf?

Sporten
leken

3. Conclusie en verwerking in de grove schets

Het is waardevol dat zovelen de tijd en aandacht hebben genomen om hun visie, zorgen en ideeën met ons te delen. Toen we de eerste grove schets van onze Toekomstvisie deelden, wisten we dat dit slechts het begin zou zijn van een groter gesprek. Vanuit alle hoeken van onze gemeente kregen we goed doordachte en betrokken reacties.

We zien daarin veel herkenning van de opgaven en kansen die voor ons liggen. De hoofdlijnen van de reacties uit de dorpen en andere betrokkenen laten opvallend veel overeenkomsten zien. Dat geeft ons vertrouwen: we delen niet alleen dezelfde zorgen, maar ook een vergelijkbare ambitie voor de toekomst.

Kritische vragen, heldere suggesties en concrete aandachtspunten hebben het plan sterker en concreter gemaakt. Die scherpte hebben we nodig om de grove schets verder te verdiepen en om tot keuzes te komen die in de praktijk werken.

De betrokkenheid en kritische blik laten zien dat er bereidheid en energie is om samen te werken aan een goede toekomst voor onze gemeente. Het is precies deze wisselwerking van ideeën, signalen en energie die we nodig hebben om samen te werken aan een sterke, leefbare en toekomstbestendige gemeente.

Daarom stellen we voor om het verdere traject zo in te richten dat we het nog meer samen met de samenleving uitvoeren. Hoe we dat willen doen, leest u in hoofdstuk 3 van de grove schets.

Samen hebben we de kennis, de creativiteit en de betrokkenheid in huis om van onze Toekomstvisie meer te maken dan een plan op papier - maar een koers die we met elkaar, stap voor stap, waarmaken.

De reacties waren in totaliteit zo divers, dat we alle wijzigingen niet expliciet kunnen uitschrijven. Op hoofdlijnen zijn de grootste wijzigingen toen we de grove schets (juli) gingen uitwerken in de concept Toekomstvisie (september):

- In keuze 2 is duidelijker beschreven wat het verschil is tussen zware zorg en basiszorg en wat de keuze betekent voor het wonen in de kleinere dorpen in Ooststellingwerf.

- Keuze 3 is herschreven met meer nadruk op de kansen in de recreatieve sector en de faciliterende en stimulerende rol van de gemeente om ondernemerschap mogelijk te maken en nieuwe ondernemers te trekken.
- Keuze 4 - zelfvoorzienend in energie - is geïntegreerd in keuze 3, voor meer samenhang met het ondernemersklimaat.
- Keuze 5 - bereikbaarheid - is naar boven geplaatst om de prioriteit beter te duiden en beter te koppelen aan leefbaarheid in de dorpen.
- Keuze 6 - over de rol van de gemeente - is aangepast naar de meer faciliterende en regierol van de gemeente, met meer nadruk op de samenwerking met de gemeenschap en scherpe keuzes die de gemeente moet maken, met minder mensen en minder middelen.

Wat hebben we niet aangepast?

Niet alle suggesties zijn letterlijk overgenomen omdat ze soms erg gedetailleerd waren. Deze details kunnen we wel meenemen bij de uitwerking ervan of in ander beleid, bijvoorbeeld de bijstelling van onze Omgevingsvisie.

Vervolg proces

In hoofdstuk 3 van de grove schets staat hoe het college het vervolg op de grove schets wil vormgeven.

Terugkoppeling aan indieners.

Op 9 september besprak het college de bijgewerkte grove schets (inmiddels concept-toekomstvisie) opnieuw, samen met deze reactienota en het voorstel om de concept toekomstvisie op 8 oktober oriënterend te bespreken in de commissie Samenleving.

We informeren alle partijen waarvan we feedback kregen, door deze stukken toe te sturen.

4. Lijst benaderde stakeholders

Naast de plaatselijk belangen en bewonerscommissies en ondernemerscollectief OCO in Ooststellingwerf, zijn 19 (groepen) stakeholders benaderd om te reageren op de grove schets van de Toekomstvisie.

Drie bewonerscommissies (Oosterwolde) en zeven Plaatselijk Belangen reageerden op de grove schets. Dit gebeurde zowel in gesprekken als via schriftelijke reacties.

De reactie van ondernemers is opgehaald in een feedbacksessie met ondernemerscollectief OCO.

In onderstaand overzicht staat welke andere stakeholders we hebben benaderd.

Benaderde stakeholders
FUMO
GGD
Scala
Provincie Fryslân
ELAN
Adviesraad Sociaal Domein (ASDO)
Recreatieschap Drenthe
Natuurmonumenten
Planbureau Fryslân
Wetterskip Fryslân
Veiligheidsregio Fryslân
Staatsbosbeheer
Fryske Gea
LTO
OWO-gemeenten en Heerenveen
Zorgorganisaties
Ouderenorganisaties
Jongerenraad en Kinderburgemeester
Woningcorporaties

**Reacties Ondernemers Collectief Ooststellingwerf (OCO) op concept Toekomstvisie
dd september 2025**

Brief ondernemers dd 1 oktober 2025

Geachte raadscommissieleden,

Een aantal jaren geleden hebben de gezamenlijke ondernemersverenigingen zich met positieve intenties en hulp van de gemeente verenigd in het Ondernemers Collectief Ooststellingwerf (OCO). Het doel van OCO is de gezamenlijke ondernemersverenigingen in de gemeente te vertegenwoordigen als het gaat om generieke ondernemers belangen in en voor de gemeente. Dit met het doel om de belangen van ondernemers zo goed mogelijk te dienen, maar tevens een volwaardige sparringpartner van de gemeente te zijn. Uiteraard met behoud van ieders eigen taken en verantwoordelijkheden binnen de individuele ondernemersverenigingen.

Eind 2024 heeft de gemeente besloten om een toekomstvisie 2040 op te stellen.

Voor de basis van de toekomstvisie werden de eerste stappen gezet door het uitvoeren van een onderzoek door bureau Louter en het Planbureau Fryslân. Bij de start van dit project zijn de ondernemersverenigingen (OCO) niet betrokken geweest.

Vervolgens zijn in dit voorjaar allerlei mensen en organisaties op verschillende manieren gehoord. Aanvankelijk is OCO gevraagd in een enkele sessie de ondernemersvisie te delen met de projectleider. Na rijp beraad is er, op nadrukkelijke wens van OCO een meer betrokken proces afgesproken met de projectleider. Hiertoe heeft op 16 april een eerste bijeenkomst plaats gevonden in de vorm van een workshop. In de week voorafgaand aan deze bijeenkomst werden we in de gelegenheid gesteld middels een enquête / vragenlijst de topics die spelen in het landschap van ondernemend Ooststellingwerf in kaart te brengen.

Op de avond van 16 april hebben we met inbreng van een 20-tal aanwezigen namens OCO de speerpunten vanuit ondernemers en economisch oogpunt benoemd. Op 9 juli volgde een presentatie door het gemeentelijke projectteam van het visie document aan wederom een brede delegatie van OCO. Tijdens deze meeting hebben we geconstateerd dat Economie en ondernemersklimaat heel duidelijk onderbelicht is, in hetgeen op dat moment is gedeeld vanuit de projectgroep. Als OCO hebben we aangegeven dat dit geen fundament is voor een brede toekomstvisie. Van al onze op- en aanmerkingen is goede nota genomen op de eerste bijeenkomst. Als gezamenlijke ondernemers hadden wij die avond echt het vertrouwen in en ook de indruk dat men zich de stevige onderbouwing vanuit OCO en het belang van een gezond economisch en ondernemersklimaat zou aantrekken.

Op de bijeenkomst van 9 juli en over de inhoudelijke terugkoppeling, werd ons wel duidelijk gemaakt dat er geen terugkoppeling meer zou plaatsvinden over of en hoe onze inbreng zou worden verwerkt. Het college zou een besluit nemen en daarna zou de toekomstvisie in uw raadscommissie Samenleving van 8 oktober worden besproken.

In de Nieuwe Ooststellingwerper van 11 september lazen wij een artikel waarbij burgemeester Jack Werkman vertelde over de Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040. Via dat artikel moesten wij vernemen dat het visiestuk klaar is. Via de gemeentelijke website hebben wij vervolgens kennis kunnen nemen van de Toekomst visie.

Wij zijn erg geschrokken van het resultaat en ook erg teleurgesteld. Er is weinig tot niets gedaan met onze inbreng als het gaat om evenwichtigheid vanuit het ondernemersperspectief en economie. Wij zijn erg ongelukkig over het verloop van het proces. In de eerste plaats omdat wij niet van het begin af aan betrokken zijn geweest. Wij zouden er voor hebben gepleit om breder onderzoek te doen en om niet alleen naar trends voor ouderen en jongeren te kijken. Ook het feit dat er weinig tot niets met onze inbreng is gedaan is voor OCO onacceptabel. Hierdoor heeft het vertrouwen in de intentie van OCO een ernstige deuk opgelopen.

Na de aankondiging aan Wethouder J. van Weperen op 22 september jl. over het OCO voornemen om u als raadscommissieleden te informeren over voorliggende, ontvingen wij van burgemeester J. Werkman de uitnodiging om alsnog over e.e.a. in overleg te gaan. Een brede vertegenwoordiging van ondernemend Ooststellingwerf was dan ook aanwezig op het hiervoor geplande overleg jl. 30 september.

Helaas is tijdens deze bijeenkomst duidelijk geworden, dat het college geen ruimte meer ziet voor een meer evenwichtigere en passendere positionering van economie en ondernemers belang in de aan u op 8 oktober voor te leggen Toekomstvisie 2040. Derhalve hebben de deelnemers van OCO unaniem besloten u middels deze brief te informeren.

Naast het hiervoor beschreven proces, blijft voor ons als ondernemers natuurlijk de hoofdzaak de inhoudelijkheid. De economie en het ondernemerschap, industrie en agro, krijgen heel weinig aandacht en worden in onzekerheid en tegenstrijdigheid in deze visie achtergelaten. Het draait om ouderen, jongeren en natuur en landschap. Uit niets in het huidige visie document blijkt het besef dat economie de kurk is waar de samenleving, óók de Ooststellingwerfse, op drijft. Het spijt ons dan ook u te moeten informeren dat er binnen OCO, alle ondernemersverenigingen vertegenwoordigende in onze gemeente, geen draagvlak is voor deze visie.

Wij vragen u dan ook met klem om college en raad te adviseren de visie zo niet vast te stellen.

Mededeling aan de raad

Van	:	Burgemeester en wethouders
Datum B&W	:	4 november 2025
Onderwerp	:	Toezegging burgemeester Werkman gesprek met OCO
Portefeuillehouder	:	Burgemeester Jack Werkman
Domein	:	Samenleving

Kennis te nemen van

De gesprekken die met het Ondernemers Collectief Ooststellingwerf zijn gevoerd vóór en ná de commissievergadering van 8 oktober over de Toekomstvisie Ooststellingwerf.

Inleiding

Tijdens de oriënterende bespreking van de Toekomstvisie tijdens de commissie Samenleving op 8 oktober jl. heeft burgemeester Jack Werkman toegezegd bereid te zijn om vóór 18 november in gesprek te gaan met het Ondernemers Collectief Ooststellingwerf (OCO).

Kernboodschap

Direct na de commissievergadering van 8 oktober jl. is contact opgenomen met OCO om een datum te prikken voor een overleg. Dit overleg vond plaats op donderdag 16 oktober jl. Tijdens dit overleg is inhoudelijk gesproken over de inbreng van OCO op de Toekomstvisie en over het tot dan toe doorlopen proces. Ook zijn afspraken gemaakt over het vervolg. Hoe de stappen en de tijdlijn er uit zien, leest u in de bijlage.

Ter verduidelijking is in de bijlage een tijdlijn opgenomen die inzicht geeft in de momenten waarop OCO bij het proces is betrokken geweest.

Bijlagen

Proces Toekomstvisie met OCO (zie volgende pagina).

Bijlage: Proces Toekomstvisie met OCO

Tijdslijn gevolgd proces met OCO & gepland vervolgproces met OCO tot vaststelling Toekomstvisie door de raad.
Januari Als basis toekomstvisie is ons bestaande beleid in beeld gebracht en bestaande data over onze gemeente. Daarnaast zijn drie onderzoeken uitgevoerd: • Bureau Louter over de woonaantrekkelijkheid van onze gemeente voor jongvolwassenen en jonge gezinnen (wonen, werk, vrije tijd). Dit onderzoek heeft een sterke economische invalshoek. • Bureau Louter over de behoefte en locatie van bedrijventerreinen. • Trendverkenning (breed) door Planbureau Fryslan.
27 februari Voorstel over hoe OCO te betrekken ambtelijk online besproken met vertegenwoordigers van OCO. OCO bracht het idee in om een korte vragenlijst te sturen aan de ondernemers om input op te halen. Dit is uitgevoerd.
3 maart Bijeenkomst OCO. Voorstel voor participatie ambtelijk gepresenteerd aan de ondernemers.
16 april Sessie met OCO en ambtenaren. Mede op basis van de ingevulde vragenlijsten zijn thema's opgehaald.
9 juli Met de input van alle stakeholders (waaronder die van OCO) en de gemeenteraad (themaraad) is een eerste grove schets opgesteld. Op 9 juli hebben we deze ambtelijk gepresenteerd aan OCO en reacties opgehaald.
8 september • College stelt concept Toekomstvisie vast om oriënterend te bespreken in de commissie op 8 oktober. • Besluit om het concept toe te sturen aan alle stakeholders, waaronder OCO.
9 september Persbericht uit over concept Toekomstvisie, publicatie op onze website.
15 september De concept Toekomstvisie is gemaild aan een uitgebreide lijst met stakeholders, waarvan we van een deel al eerder input ontvingen voor de Toekomstvisie. Zowel de stakeholders die al eerder input hadden geleverd als de stakeholders die daartoe nog geen gelegenheid hadden gehad werden uitgenodigd om reacties te geven op de concept Toekomstvisie, zodat deze nog meegenomen konden worden in de oriënterende bespreking van het concept in de commissie Samenleving van 8 oktober. De bedoeling en ook de veronderstelling was dat OCO deze mail ook had ontvangen. <i>Op 10 oktober kwamen we helaas tot de ontdekking dat deze mail door een interne ambtelijke communicatiefout wel is verstuurd aan een groot aantal stakeholders, maar niet aan OCO. Hierop heeft burgemeester Werkman direct contact opgenomen met OCO en zijn excuses hiervoor aangeboden. De mail die verstuurd had moeten worden is toen alsnog met OCO gedeeld zodat ze konden zien wat de intentie was.</i>
22 september Contact met OCO door wethouder van Weperen en burgemeester Werkman naar aanleiding van signalen dat OCO zich niet gehoord voelt.
30 september • Gesprek tussen vertegenwoordigers van OCO, burgemeester Werkman en twee gemeentemedewerkers over het proces en de inhoud van de concept Toekomstvisie. • Proces uitgelegd (concept-versie wordt oriënterend besproken in commissie, in december pas definitieve vaststelling). Dus nog volop gelegenheid om inhoudelijke feedback te geven.
1 oktober OCO stuurt een brief naar de gemeenteraad

8 oktober

- OCO spreekt in tijdens de Raadscommissie Samenleving.
- De commissie bespreekt het stuk oriënterend. We halen hun reacties op en gebruiken deze -samen met de andere binnengekomen reacties van stakeholders- om een definitieve versie van de Toekomstvisie te maken.

10 oktober

- We komen helaas tot de ontdekking dat de mail met de concept Toekomstvisie die we op 15 september aan de stakeholders stuurden door een interne ambtelijke communicatiefout wel is verstuurd aan een groot aantal stakeholders, maar niet aan OCO.
- Burgemeester Werkman heeft hierop direct contact opgenomen met OCO en hiervoor zijn excuses aangeboden.
- De mail die verstuurd had moeten worden is toen alsnog met OCO gedeeld zodat ze konden zien wat de intentie was.

16 oktober

Gesprek tussen burgemeester Jack Werkman en OCO naar aanleiding van hun brief en inspreekreactie. Afspraken gemaakt over het vervolgtraject (OCO levert inhoudelijke suggesties aan en vervolgoverleg met OCO op 7/11).

22 oktober

OCO levert inhoudelijke suggesties aan voor in de Toekomstvisie.

Gepland: 7 november

Overleg met burgemeester Jack Werkman en wethouder Jan van Weperen met OCO over tekstuele aanpassingen in de Toekomstvisie naar aanleiding van de inbreng van OCO.

Gepland: 18 november

- B&W beslist over definitieve versie Raadsvoorstel Toekomstvisie en stuurt deze naar de raad.

Gepland: 3 december

- Raadscommissie Samenleving bespreekt definitieve Toekomstvisie.

Gepland: 16 december

- Gemeenteraad besluit over het definitieve stuk.

22 oktober 2025

Integrale feedback Ondernemers Collectief Ooststellingwerf op de Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040.

VISIE

Groei met Ambitie & Karakter; samen bouwen vanuit een gezonde economische basis, aan een levendige, duurzame en toekomstbestendige gemeente.

UITGANGSPUNTEN

1. **Economische groei:** met behoud van het groene, dorpse, agrarische en sociale DNA.
2. **Economie is de basis:** het vormt de balans tussen ondernemen, wonen en natuur en het versterkt de samenhang en de aantrekkelijkheid.
3. **Duurzame vernieuwing:** door innovatie, technologie en onderwijs.
4. **Gezonde en veilige werk- en woon- en leefomgeving.**

UITGANGSPUNTEN: inhoudelijke verdieping

- Sterke agrarische basis met ruimte voor veehouderij, akkerbouw en teelten.
- Landbouwgronden blijven in de huidige omvang behouden.
- Toerisme en recreatie moeten zich kunnen blijven ontwikkelen, natuur moet hiervoor onvoorwaardelijk toegankelijk blijven.
- (Fysieke) ruimte voor ondernemen en wonen.
- Optimale bereikbaarheid voor alle vormen van infrastructuur en verkeer.
- Ontwikkelen van een breed lokaal kenniscentrum voor innovatie.
- Beschikbaarheid van energie moet gegarandeerd zijn, decentrale opslag en opwek moet mogelijk zijn.

Puntsgewijze reactie op inbreng OCO

Tijdens het overleg van 30 september kwam een aantal inhoudelijke punten naar voren. Daarnaast ontvingen we op 22 oktober inhoudelijke suggesties van OCO. Hieronder geven we puntsgewijs een reactie op beide.

Feedback ondernemers	<u>Hoe verwerkt / motivatie</u>
<u>Uit het gesprek van 30/9:</u> OCO vindt dat het GEHEEL van de Toekomstvisie niet voldoende ademt dat de lokale economie en de ondernemers de kurk zijn waarop Ooststellingwerf drijft. 'Zonder ondernemers geen woningen, geen zorg, geen jongeren'. OCO wil deze erkenning duidelijker als rode draad in het stuk terug zien en dat we deze vertalen in ambities voor de lokale economie voor 2040. <u>Uit de inbreng van 22 oktober:</u> Economische groei: met behoud van het groene, dorpse, agrarische en sociale DNA. Economie is de basis: het vormt de balans tussen ondernemen, wonen en natuur en het versterkt de samenhang en de aantrekkelijkheid.	Hoofdstuk 4 is herzien, waarbij we de nadrukkelijker benoemen dat economie een belangrijke factor is. De oorspronkelijke tekst begon met een stuk over landschap en natuur, nu beginnen we met het belang van de lokale economie. De titel van deze keuze was 'Sterke samenhang tussen natuur, landschap, economie en leefomgeving'. Dit is gewijzigd in 'Leefomgeving, economie en natuur in één sterke lokale basis'.
<u>Uit het gesprek van 30/9:</u> OCO ziet graag scherpere keuzes voor de lokale economie en ondernemers. Nu staat er bv dat de landbouw belangrijk blijft voor voedselproductie, maar in een zin daarna staat er meteen iets over akkerbouw en verbreding. OCO zou liever zien dat we bijvoorbeeld schrijven dat we willen dat de huidige landbouwsector op peil blijft (qua areaal, werkgelegenheid). Dán is het een richtinggevende keuze als je afwegingen moet maken tussen bijvoorbeeld natuur en landbouw. Nu is het volgens OCO halfslachtig en daardoor eigenlijk nikszzeggend. OCO is bang dat bij de uitwerking van de Toekomstvisie in bv een Omgevingsplan een te 'slappe' keuze 4 hen zal belemmeren, omdat er nu	Hoewel het aantrekkelijk lijkt om te beloven dat de landbouw kan blijven zoals die nu is, zou dat inwoners en ondernemers een vals gevoel van zekerheid geven. De landbouw staat voor een onvermijdelijke transitie, gedreven door klimaatverandering, stikstofmaatregelen, bodemkwaliteit, waterbeheer en biodiversiteit. Een te harde lokale keuze voor behoud van de huidige landbouwstructuur botst met provinciaal en nationaal beleid, zoals de Omgevingswet en klimaatdoelen. Dat leidt tot juridische en bestuurlijke knelpunten. Daarnaast is de visie bedoeld als richtinggevend document voor de lange termijn. Te scherpe keuzes kunnen de aanpak van andere maatschappelijke vraagstukken blokkeren. Bv: als je nu vastlegt dat de landbouwsector qua areaal, werkgelegenheid en omzet op peil moet blijven, beperk je de ruimte om in te spelen op andere ontwikkelingen bv. woningbouw, klimaatadaptatie, een bloeiende recreatiesector en uitbreiding van industrieterreinen.

staat dat er samenhang moet zijn tussen natuur, landschap en economie. Waarbij naar hun idee de balans in het stuk te veel doorslaat naar landschap, natuur en andere vormen van landbouw dan de landbouw die efficiënt voedsel produceert. Dit type landbouw (dat zij willen behouden en waarbij zij innovatie willen bevorderen) moet juist behouden blijven en ruimte krijgen. Dat komt in het stuk niet naar voren. <u>Uit de inbreng van 22 oktober:</u> • Sterke agrarische basis met ruimte voor veehouderij, akkerbouw en teelten. • Landbouwgronden blijven in de huidige omvang behouden.	In de huidige tekst blokkeren we innovatie en ruimte voor landbouw niet. We laten bewust ruimte: voor innovatie en verduurzaming binnen de landbouw én voor samenhang met andere belangen zoals natuur, recreatie, bedrijventerreinen en woningbouw. We kiezen er in de Toekomstvisie wél voor om de bloei en het innoverend vermogen van de lokale economie inclusief de landbouwsector zoveel mogelijk te ondersteunen. Om ruimte te bieden hebben we onder het kopje 'Groene identiteit' de volgende passage opgenomen: 'We willen geen natuurbelastende activiteiten in de directe omgeving van natuurgebieden. Voor sommige activiteiten kunnen er uitzonderingen zijn, mits deze bijdragen aan een toekomstbestendige, gezonde, veilige en groene leefomgeving'.
<u>Uit het gesprek van 30/9:</u> OCO vindt niet alleen de landbouw niet goed uit de verf komen, dat geldt ook voor de andere economische sectoren. Er worden geen heldere ambities of keuzes gemaakt (bv: we willen dat de huidige werkgelegenheid blijft, of dat de huidige bedrijven groeien)	Zie hierboven. In aanvulling daarop: In de Toekomstvisie noemen we concreet de ambitie om meer ruimte te maken voor bedrijventerreinen.
<u>Uit het gesprek van 30/9:</u> OCO vindt dat de potentie van recreatie en toerisme veel te veel wordt opgeklopt. OCO vindt dit niet realistisch ('Toerisme en recreatie als motor voor lokale economie: We proberen het al jaren maar het komt niet van de grond') en bovendien denkt OCO dat dit qua werkgelegenheid en bijdrage aan de lokale economie (bestedingen) erg tegenvalt. Dus daar vindt OCO ook een disbalans zitten: teveel alle ballen op recreatie en toerisme, te weinig op de industrie en de andere sectoren. Ze willen daar meer evenwicht in. <u>Uit de inbreng van 22 oktober:</u>	Door de tekst redactioneel aan te passen zit er meer evenwicht tussen de toeristisch/economische sector en de andere economische sectoren in onze gemeente. Blijft staan dat we vinden dat recreatie en horeca belangrijk zijn met het oog op onder andere de woonaantrekkelijkheid voor jongvolwassenen en jonge gezinnen. In de tekst staat nu dat toerisme en recreatie moet kunnen blijven ontwikkelen en dat we kansen zien voor groei van kwaliteitstoerisme waarbij natuurbeleving mogelijk is met respect voor de unieke natuurwaarden. Wat betreft de toegankelijkheid van natuur zie ook hierboven - Om ruimte te bieden hebben we onder het kopje 'Groene identiteit' de volgende passage opgenomen: 'We willen geen natuurbelastende

Toerisme en recreatie moeten zich kunnen blijven ontwikkelen, natuur moet hiervoor onvoorwaardelijk toegankelijk blijven.	activiteiten in de directe omgeving van natuurgebieden. Voor sommige activiteiten kunnen er uitzonderingen zijn, mits deze bijdragen aan een toekomstbestendige, gezonde, veilige en groene leefomgeving'.
<u>Uit het gesprek van 30/9:</u> Zij missen een analyse van de lokale economie, de sterke kanten en de kansen. Het onderzoek van het FPB vinden ze vooral maatschappelijk ingestoken (ook de stukken over economie). En hier en daar gekleurd (39% maakt zich zorgen over de verandering in de natuur, maar je kan ook zeggen: 61% niet).	Het rapport van het Fries Planbureau bevat een analyse op basis van de uitgangspunten van brede welvaart. Economische aspecten zijn hier onderdeel van. Het onderzoek door bureau Louter naar de woonaantrekkelijkheid voor jongvolwassenen is robuust en valide en bevat een analyse van de huidige en toekomstige lokale economie en arbeidsmarkt. Daarnaast is er onderzoek gedaan naar de behoefte aan bedrijventerreinen in Ooststellingwerf. Dit onderzoek is nog niet officieel verschenen, maar de eerste resultaten zijn wel betrokken bij de toekomstvisie (uitbreiding bedrijventerreinen).
<u>Uit de inbreng van 22 oktober:</u> Duurzame vernieuwing: door innovatie, technologie en onderwijs. Gezonde en veilige werk- en woon- en leefomgeving. (Fysieke) ruimte voor ondernemen en wonen. Optimale bereikbaarheid voor alle vormen van infrastructuur en verkeer. Ontwikkelen van een breed lokaal kenniscentrum voor innovatie. Beschikbaarheid van energie moet gegarandeerd zijn, decentrale opslag en opwek moet mogelijk zijn.	Deze punten waren al in de Toekomstvisie verwerkt of zijn nog toegevoegd, bijvoorbeeld: • Ruimte voor ondernemen komt op diverse plekken terug en komt letterlijk terug in de vorm van extra ruimte op bedrijventerreinen. • Ruimte voor wonen komt met name terug bij keuze 2. • Bereikbaarheid zit in keuze 3. • Kenniscentrum innovatie is opgenomen onder het kopje 'Ondernemersklimaat'. • Beschikbaarheid van energie (oplossingen voor netcongestie) is ook opgenomen onder het kopje 'Ondernemersklimaat'. • Beschikbaarheid van energie, decentrale opslag en opwek is opgenomen onder kopje 'Samenwerken aan lokale energie'.

**Advies Adviesraad Sociaal Domein op concept Toekomstvisie
dd september 2025**

ADVIES VAN DE ASDO AAN HET COLLEGE VAN BCW VAN DE GEMEENTE OOSTSTELLINGWERF

ALGEMEEN

Onderwerp	Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040
Vorbereid door:	Themagroep Participatie, Maatschappelijke ondersteuning, Jeugd
Advies:	Gevraagd
Advies gevraagd per:	augustus 2025
Uiterste adviesdatum:	10 november 2025
Advies uitgebracht op:	20 oktober 2025

Advies:

De Advies Raad Sociaal Domein Ooststellingwerf (ASDO) geeft een positief advies over de beleidsnotitie “Toekomstvisie Ooststellingwerf”. Hierbij spreekt de ASDO waardering uit voor de brede consultatie van de verschillende relevante partijen binnen de gemeente, waaronder de ASDO. Ook de terugkoppeling van wijze waarop is omgegaan met de reacties vanuit de verschillende partijen is transparant.

Vanuit de ASDO signaleren we nog enkele specifieke aandachtspunten om mee te nemen in het vervolg (zie argumenten bij het advies).

Inleiding:

De gemeente Ooststellingwerf geeft in de notitie “Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040” een lange termijnperspectief op de koers van de gemeente. Hierin is aangegeven welke strategische keuzes de gemeente hierbij stelt. In het document is dit beschreven als “Keuzes over wat we wel doen en wat we laten”.

Strategische keuzes:

- 1) Jongvolwassenen binden (topprioriteit)
- 2) Concentratie van zorg en geschikte woningen voor ouderen in drie grotere dorpen. (Oosterwolde, Appelscha en Haulerwijk)
- 3) Bereikbaar en verbonden
- 4) Sterke samenhang tussen natuur, landschap, economie en leefomgeving
- 5) Een gemeente die richting geeft, ruimte laat en samenwerkt.

Uit de toekomstvisie blijkt dat inwoner betrokkenheid en inwoners initiatieven in de toekomst belangrijker worden om met elkaar een gezonde leefomgeving te (blijven) creëren.

In het visiedocument wordt onder andere genoemd dat de gemeente een denktank wil ontwikkelen, waarbij de bewoners (jong en oud) actief worden betrokken bij het verder uitwerken en realiseren van de toekomstvisie.

Vanuit de strategische gekozen speerpunten van de gemeente heeft de ASDO zich bij het geven van haar advies gericht op de volgende aspecten: ouderen zorg , (vertrek) jongeren en participatie.

De ASDO werkt met drie themagroepen (Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugd en Participatie). Vanuit iedere werkgroep hebben afgevaardigden in de voorbereiding tot het advies een toelichting gehad op de conceptversie met de verantwoordelijke beleidsambtenaren. In deze overleggen gemaakte opmerkingen zijn meegenomen in de voorliggende toekomstvisie.

Argumenten bij het advies:

Algemeen:

* Een visie document met een toekomstbeeld tot aan 2040 geeft vaak een positief wenselijk beeld. Dit zien we ook in het document terug. Er is verbondenheid, mensen zijn zoveel mogelijk zelfredzaam of organiseren dat onderling en waar nodig ondersteunt de gemeente daarbij. In de conceptronde heeft het Fries Planbureau aangegeven, dat het goed is dat in de visie wordt aangegeven dat er keuzes moeten worden gemaakt. Dat in het stuk alleen het positieve gevolg van deze keuze wordt beschreven en niet de gevolgen van de gemaakte keuze voor andere terreinen, ziet de ASDO ook in de voorliggende versie toch nog terug. De ASDO ondersteunt dan ook de opmerking van het Fries Planbureau om te expliciteren wat de consequenties van de gemaakte keuzes zijn. Dus als er wordt gekozen voor x dan doen we y niet (en wat betekent dit dan).

-Door de gemaakte strategische keuzes is er weinig aandacht voor jeugd. Daarnaast staat benoemd dat ‘de kloof tussen groepen groeit: tussen arm en rijk, gezond en ongezond, jong en oud. Inwoners van Ooststellingwerf zijn gemiddeld minder gezond dan in de rest van Friesland’ (pg 9). Aangegeven is dat gezondheid een rode draad door de visie is, terwijl investeren in preventie voor zowel gezondheid als welzijn het belangrijk is om te investeren in het jonge kind (inclusie gezinsaanpak).

-In de visie is weinig tot geen aandacht voor het thema inclusie en diversiteit. De ASDO mist een heldere visie op cultuur en migratie. Arbeidsmigranten en statushouders worden enkel benoemd in het onderdeel “*samenhang en leefomgeving*” vanuit een economische blik. Er wordt gesproken over mogelijkheden binnen de arbeidsmarkt, maar niet over wonen van zowel de arbeidsmigranten als statushouders. Tevens ontbreekt hoe zij betrokken kunnen worden bij de samenleving. In de toekomstvisie zou hier uitgebreider bij stil kunnen worden gestaan.

-Helder maken wat de gemaakte keuzes betekent voor sport, kunst en cultuur. De relatie tussen het belang van sport, kunst en cultuur voor verbinding en is van belang in relatie tot gezondheid en welbevinden. Tevens bouw je je netwerk uit en helpt het tegen vereenzaming. Je hoort erbij en doet er toe.

* Zorg bij het realiseren van een denktank over de voortgang en ontwikkelingen van de Toekomstvisie voor een evenwichtige afspiegeling van alle bewoners. De ASDO geeft u het advies dat er een goede vertegenwoordiging wenselijk is vanuit de verschillende bewoners van Ooststellingwerf van jong tot oud. De evaluatie niet eens per vier jaar te laten plaats vinden, maar eens in de twee jaar een evaluatie over de voortgang toekomstvisie te houden.

* Er wordt veel gevraagd van het zelf oplossend vermogen van de inwoners. Met name ten aanzien van de toekomstige zorgstructuren ziet de ASDO dit terug. Tegelijk is de huidige realiteit dat mantelzorgers nu vaak al overbelast zijn en dat door de dubbele vergrijzing dit mogelijk een uitdaging zal gaan worden. De ASDO mist een visie op de wijze waarop iedereen mee wordt genomen in de veranderde rol van de maatschappij. Hoe wordt gewerkt om bewustwording op gang te brengen over het toekomstbeeld en eerlijk communiceren wat de mogelijkheden zijn of niet.

* De twee uitgewerkte beelden (o.a. het leven van Mathijs) vindt de ASDO geen toegevoegde waarde hebben in het beleidsdocument. Als hier wel voor gekozen wordt, laat dan zien hoe het voor een vergelijkbare leeftijdgenoot in 2040 is (dus een jong volwassene in 2040) en mogelijk in een grotere kern en in een kleinere kern.

Met betrekking tot strategische keuze 2: Concentratie van zorg en geschikte woning voor ouderen in drie grotere dorpen (Oosterwolde/Appelscha/Haulerwijk)

* De keuze voor drie grotere kernen met concentratie van zorg en wonen voor ouderen en inzet op behoud basisvoorziening voor kleinere kernen roept wel de vraag op wat dit betekent voor de leefbaarheid in deze kleinere kernen. Hier lijkt nog meer gevraagd te worden van de zelfredzaamheid van inwoners.

Aandachtspunten vanuit de ASDO voor deze strategische keuze zijn:

* beschrijf als gemeente concreet waar ze wel en niet bij betrokken kan worden. Maak en geef heldere communicatie over wat mogelijk wel / dan niet gefinancierd kan worden vanuit de gemeente. Zorg daarbij dat het dichtstbijzijnde netwerk van de oudere, bijv. partner, familie of burenhandvatten krijgen om eventueel de oudere te ondersteunen en waar zij, indien nodig aan kunnen kloppen.

* Wees helder over hoe de gemeente het doel denkt te behalen om meer gebruik te maken van het achterliggende / dichtstbijzijnde netwerk. Blijf aandacht houden dat het niet vanzelfsprekend is, dat iedere ouder gebruik kan maken van een eigen sociaal netwerk of achterliggende familierelaties.

* Heb oog voor de digitale vaardigheden van inwoners. Digitalisering zal in de toekomst een (nog) grotere rol gaan spelen, wees duidelijk wat is nodig om te zorgen dat dit voor de inwoners niet tot uitsluiting leidt.

* Daarnaast blijft het belangrijk dat er regelmatig met de oudere gesproken worden over wat hij/zij nodig heeft, neem ouderen op een opbouwende manier mee in de huidige en toekomstige digitalisering.

- Bij deze strategische keuze staan veel gewenste resultaten (wat willen we bereikt hebben in 2024) verwoord die niet gekoppeld kunnen worden aan het thema concentratie van zorg en geschikte woningen. Bijvoorbeeld dat de mentale gezondheid van jongeren beter is dan in 2025. Hier een betere relatie in leggen is wenselijk.

Met betrekking tot strategische keuze 5. Een gemeente die richting geeft, ruimte laat en samenwerkt.

In dit deel van de toekomstige visie komt enkele keren in de zinsnede voor dat in de toekomst de gemeente zal 'loslaten' als dat mogelijk is en zaken goed geregeld zijn. Het woord loslaten geeft de indruk dat er geen verantwoordelijkheid meer bestaat. De ASDO is van mening dat in samenwerkingsrelatie het gaat om ruimte geven, maar zeker betrokken en verantwoordelijk blijven.

IMPACT ADVIES VOOR DE INWONERS C.Q. DE SPECIFIEKE DOELGROEP VAN HET ADVIES

De toekomstvisie raakt alle inwoners van Ooststellingwerf en door de voorgestelde strategische keuzes geeft het aan waar de gemeente de komende jaren prioriteit aan wenst te geven. Deze keuzes laten zien dat in deze toekomstvisies van inwoners meer betrokkenheid wordt verwacht vooral ook als het gaat om zorg, welzijn en leefomgeving. De keuze met betrekking tot zorgconcentratie en daaraan gerelateerde woningbouw is belangrijk om goed van op de hoogte te zijn.

KANTTEKENINGEN

Bij de bespreking om te komen tot een advies zijn nog een aantal kanttekeningen bij het document naar voren gekomen die o.i. los van het advies maar mogelijk wel bruikbaar in het verdere proces om te werken aan de toekomstvisie.

Gemaakte opmerkingen:

Keuze 1. De doelen. (pagina 18)

In 2040 meer jongvolwassenen en jonge gezinnen dan in 2025.

Wat gemist wordt is een 0 meting en een duidelijk doel, hoeveel meer jong volwassenen en hoeveel meer jonge gezinnen. De opmerking wordt als vaag 'beschouwd', het zou goed zijn dit doel meer concreet te maken. Dit geldt ook voor jongeren die mogelijk terugkeren na hun studie. Hoeveel zijn dat er nu en hoeveel zouden dit moeten zijn in 2040.

Deze opmerking geldt voor concretisering van de doelen is van toepassing op meerdere keuzes en geformuleerde doelen in de toekomstvisie.

Keuze 2 (pagina 23)

De keuze om de meeste woningen in Oosterwolde toe te voegen. Wanneer dit is op basis van de verhoudingen (het aantal inwoners per dorp) is dan zou dit prima zijn. Maar wanneer dit iets anders betekent dan gaat dit ten koste van de leefbaarheid van de andere dorpen en hier lijkt het wenselijk hier niet voor te kiezen. Bij de argumentatie voor deze keuze staat (zonder onderbouwing met bewijs) het geld centraal en niet de mens (de inwoners)

Daarnaast staat in het concept dat bij woningbouw in de kleinere kernen het initiatief van de inwoners moet komen. Het lijkt alsof zij los staan van Oosterwolde en o.i. heeft de gemeente verantwoordelijkheid voor alle inwoners en alle dorpen en niet alleen voor Oosterwolde.

Zo als het er nu staat moeten deze doelen in 2040 gerealiseerd zijn. Dit anders formuleren.

SUGGESTIES AAN HET COLLEGE

Houd als gemeente aandacht voor de leefbaarheid van de dorpen, streken. Door wegvallen van voorzieningen waaronder school, gebrek aan woningen en winkels (bijv dorpsuper) wordt het wonen van jongeren of terug keer jongen naar dorp, streek minder aantrekkelijk.

Als gemeente zorgen voor de ontwikkeling van centraal punt binnen een dorp, waar bewoners terecht kunnen. In dit steunpunt zouden tevens deskundigen aanwezig kunnen zijn waar bewoners terecht kunnen voor vragen over bijv. zorg, hulp en/of ondersteuning. (vb Oldeberkoop)

Cultuur is belangrijk voor gedrag en samenleving, dit bepaalt hoe mensen met elkaar omgaan en zich gedragen. Dit brengt ook verbinding bijv. door gedeelde geschiedenis. Tevens bouw je je netwerk uit en helpt tegen vereenzaming. Als gemeente duidelijk maken in hun toekomstvisie wat hun mogelijkheden zijn voor realisatie en behoud van de eigenheid in cultuur (waaronder streektaal, culturele activiteiten)

Daarnaast dient de gemeente bewust te zijn dat, mantelzorgers en vrijwilligers die nu ondersteunen in de komende jaren en door de vergrijzing afnemen. Veel vrijwilligers cq mantelzorgers van nu kunnen de hulpvragers zijn van 2040. De gemeente dient hier (ook nu al) alert op te zijn. Dit mee te nemen in het beleid toekomstperspectief.

KORTE SAMENVATTING ADVIES

Het ASDO geeft een positief advies t.a.v. de Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040. De brede consultatie in het proces wordt gewaardeerd. In de geschetste visie is aangegeven dat de gemeente keuzes maakt en deze keuzes worden uitgewerkt. Wat ontbreekt is een helder beeld wat deze keuzes betekenen voor hetgeen hierdoor in de toekomst geen speerpunt is.

In de toekomstvisie wordt duidelijk dat veel wordt gevraagd van inwoners als het gaat om betrokkenheid bij de leefomgeving, met name ten aanzien van de geschetste zorgstructuren. De keus voor drie kernen qua zorgstructuur en woningbouw roept de vraag op hoe in de kleinere kernen de leefbaarheid op niveau kan blijven en wat dit daar van de inwoners vraagt. Bij de keuze om te richten op jongeren/jongvolwassenen wijzen we er op dat als gezondheid een rode lijn door de toekomstvisie is, dat de aandacht voor jeugd onderbelicht lijkt te zijn.

Samenvattend geven we voor het vervolg mee:

- * beschrijf helder wat er wel en niet van de gemeente verwacht kan worden
- * realiseren denktank: regelmatig evalueren ipv eens per 4 jaar, eens per 2 jaar
- * overleg regelmatig met de bewoners (jong en oud) uit de verschillende woonkernen/dorpen, zodat een toekomstperspectief duidelijk en concreet kan worden
- * houd rekening met de mogelijkheden cq onmogelijkheden van hoog en laagopgeleide ouder(s), arm en rijk, waardoor de kans op gelijke kansen voor iedereen niet evenredig kan zijn. Zorg voor een aanpak waarbij van jongs af aan kinderen gevolgd worden.
- * besteed aandacht aan kunst, cultuur, taal (ook vanuit de eigen omgeving).

Valid Signed door Bert van Riezen
op 28-10-2025

Bert van Riezen

Voorzitter ASDO a/i

Reactie op advies van Adviesraad Sociaal Domein op Toekomstvisie 2040 Ooststellingwerf

ASDO. Een visie document met een toekomstbeeld tot aan 2040 geeft vaak een positief wenselijk beeld. In het stuk wordt alleen het positieve gevolg van de 5 keuzes beschreven. Er wordt niet expliciet gemaakt wat de consequenties van de gemaakte keuzes zijn. Dus als er wordt gekozen voor x dan doen we y niet (en wat betekent dit dan).

Gemeentelijke reactie. *De Toekomstvisie laat zien welke koers we willen varen richting 2040 aan de hand van vijf richtinggevende keuzes. Deze keuzes hebben gevolgen. Denk aan keuze 1 (jongvolwassenen binden), waardoor de prioriteit ligt bij jongere inwoners en andere doelgroepen minder voorop staan. Ook keuze 2 (zorgconcentratie) beschrijft consequenties van deze keuze (namelijk geen zwaardere zorg in de kleinere dorpen. Met andere woorden de afwegingen zijn in de visie op hoofdlijnen zichtbaar, maar worden pas concreet uitgewerkt in de vervolgstap: bij de vertaling naar beleid en uitvoering. Zo blijft de toekomstvisie een positief en inspirerend kompas, terwijl in de verdere uitwerking ook de consequenties en keuzes op detailniveau helder worden.*

ASDO. Door de gemaakte strategische keuzes is er weinig aandacht voor jeugd. Daarnaast staat benoemd dat 'de kloof tussen groepen groeit: tussen arm en rijk, gezond en ongezond, jong en oud. Inwoners van Ooststellingwerf zijn gemiddeld minder gezond dan in de rest van Friesland' (pg 9). Aangegeven is dat gezondheid een rode draad door de visie is, terwijl investeren in preventie voor zowel gezondheid als welzijn het belangrijk is om te investeren in het jonge kind (inclusie gezinsaanpak).

Gemeentelijke reactie. *We herkennen ons niet volledig in de opmerking dat er in de toekomstvisie weinig aandacht zou zijn voor jeugd of het jonge kind. Juist het tegendeel is het geval: de eerste strategische keuze van de visie is "Topprioriteit: Jongvolwassenen binden", waarin uitgebreid wordt ingegaan op het belang van jongvolwassenen, jonge gezinnen en kindvoorzieningen als basis voor de toekomst van de gemeente. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld in:*

- *Kindvoorzieningen in grotere dorpen (Keuze 1). We zetten in op een volledig aanbod voor kinderen van 0 tot 12 jaar in Oosterwolde, Haulerwijk en Appelscha. Dit aanbod omvat kinderdagopvang, peuteropvang, basisschool en buitenschoolse opvang. Doel: gezinnen moeten binnen de gemeentegrenzen een sluitende oplossing kunnen vinden. Samenwerking wordt gezocht met gemeente, scholen, kinderopvangorganisaties en werkgevers.*
- *Gezonde jeugd en preventie (Keuze 2). Er is aandacht voor een gezonde jeugd, met focus op mentale druk, leefstijl en een veilige, ondersteunende omgeving.*
- *Gezinsvriendelijke leefomgeving (keuze 1). We willen jongvolwassenen en jonge gezinnen aanmoedigen zich te vestigen in dorpen met voorzieningen die passen bij hun levensfase. Daarbij is er aandacht voor vrijetijdsbesteding, sport, cultuur en recreatie die ook jonge gezinnen aanspreken.*
- *Preventie en gezondheid zijn als rode draad door het stuk verweven, met nadruk op beweging, gezonde voeding en ontmoeting.*

ASDO. In de visie is weinig tot geen aandacht voor het thema inclusie en diversiteit. De ASDO mist een heldere visie op cultuur en migratie. Arbeidsmigranten en statushouders worden enkel benoemd in het onderdeel "samenhang en leefomgeving" vanuit een economische blik. Er wordt gesproken over mogelijkheden binnen de arbeidsmarkt, maar niet over wonen van zowel de arbeidsmigranten als statushouders. Tevens ontbreekt hoe zij betrokken kunnen worden bij de samenleving. In de toekomstvisie zou hier uitgebreider bij stil kunnen worden gestaan.

Gemeentelijke reactie. *We vinden dit een terecht punt. Het thema inclusie en diversiteit en specifiek de positie van arbeidsmigranten en statushouders, verdient een stevigere plek in de Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040. We hebben hierover een tekst toegevoegd bij keuze 2 onder het kopje: Samen leven in een inclusieve gemeente. Zie laatste pagina van dit document.*

ASDO. Helder maken wat de gemaakte keuzes betekent voor sport, kunst en cultuur. De relatie tussen het belang van sport, kunst en cultuur voor verbinding en is van belang in relatie tot gezondheid en welbevinden. Tevens bouw je je netwerk uit en helpt het tegen vereenzaming. Je hoort erbij en doet er toe.

Gemeentelijke reactie. *In de Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040 worden sport, kunst en cultuur op verschillende plekken genoemd, vooral in relatie tot jongeren, leefbaarheid en gemeenschapsvorming. Dit vinden wij voldoende voor in een visiedocument. Voorbeelden:*

- *Kunst en cultuur komt aan de orde in het licht van vrijetijdsbesteding voor jongeren (keuze 1 Jongvolwassenen binden): investeren in sport, cultuur, natuur en recreatie.*
- *In het toekomstbeeld van Matthijs in 2040 wordt gesproken over een rijker cultureel programma, betere spreiding van evenementen over het jaar en goede vervoersmogelijkheden naar culturele activiteiten. Dit draagt bij aan een aantrekkelijker leefklimaat voor jonge gezinnen en jongeren.*
- *Sport wordt genoemd als onderdeel van de vrijetijdsbesteding voor jongeren en jonge gezinnen. Het wordt gezien als een belangrijke voorziening die bijdraagt aan binding met de gemeente.*
- *In het kader van preventie en gezondheid (Keuze 2) is er aandacht voor beweging en een gezonde leefstijl, waarbij sport een impliciete rol speelt in het bevorderen van gezondheid en het voorkomen van zorgvragen.*
- *In kleinere dorpen wordt het behoud van sportvoorzieningen expliciet genoemd als onderdeel van de inzet op leefbaarheid en gemeenschapskracht.*

ASDO. Zorg bij het realiseren van een denktank over de voortgang en ontwikkelingen van de Toekomstvisie voor een evenwichtige afspiegeling van alle bewoners. De ASDO geeft u het advies dat er een goede vertegenwoordiging wenselijk is vanuit de verschillende bewoners van Ooststellingwerf van jong tot oud. De evaluatie niet eens per vier jaar te laten plaats vinden, maar eens in de twee jaar een evaluatie over de voortgang toekomstvisie te houden.

Gemeentelijke reactie. *We zijn het hier mee eens. We hebben dit verwerkt in paragraaf 3.3.*

ASDO. Er wordt veel gevraagd van het zelf oplossend vermogen van de inwoners. Met name ten aanzien van de toekomstige zorgstructuren ziet de ASDO dit terug. Tegelijk is de huidige realiteit dat mantelzorgers nu vaak al overbelast zijn en dat door de dubbele vergrijzing dit mogelijk een uitdaging zal gaan worden. De ASDO mist een visie op de wijze waarop iedereen mee wordt genomen in de veranderde rol van de maatschappij. Hoe wordt gewerkt om bewustwording op gang te brengen over het toekomstbeeld en eerlijk communiceren wat de mogelijkheden zijn of niet.

Gemeentelijke reactie. *Uw zorg hierover onderstreept naar ons idee de relevantie van de toekomstvisie: we willen om tijdig te erkennen dat het huidige zorgsysteem op termijn niet houdbaar is als we deze niet anders inrichten. De visie schetst richting voor een samenleving waarin inwoners, gemeenschap en overheid samen verantwoordelijkheid dragen, met oog voor ondersteuning en realistische grenzen. De concrete invulling en het gesprek over wat dit betekent voor inwoners volgen in de vervolgstap van de uitwerking. Bij keuze 2 geven we aan dat we in overleg gaan met dorpen, kerkgemeenschappen en maatschappelijke organisaties om te kijken hoe de versterking van dorpsgemeenschappen vorm kan krijgen.*

ASDO. De twee uitgewerkte beelden (o.a. het leven van Mathijs) vindt de ASDO geen toegevoegde waarde hebben in het beleidsdocument. Als hier wel voor gekozen wordt, laat dan zien hoe het voor een vergelijkbare leeftijdgenoot in 2040 is (dus een jong volwassene in 2040) en mogelijk in een grotere kern en in een kleinere kern.

Gemeentelijke reactie: *We begrijpen dat de ASDO vraagtekens plaatst bij de toegevoegde waarde van de uitgewerkte toekomstbeelden in de Toekomstvisie, zoals het leven van Matthijs.*

Toch kiezen we er bewust voor om deze verhalen te laten staan omdat we de abstracte toekomst tastbaar willen maken.

ASDO. Met betrekking tot strategische keuze 2: Concentratie van zorg en geschikte woning voor ouderen in drie grotere dorpen (Oosterwolde, Appelscha en Haulerwijk). De keuze voor drie grotere kernen met concentratie van zorg en wonen voor ouderen en inzet op behoud basisvoorziening voor kleinere kernen roept wel de vraag op wat dit betekent voor de leefbaarheid in deze kleinere kernen. Hier lijkt nog meer gevraagd te worden van de zelfredzaamheid van inwoners. Beschrijf als gemeente concreet waar ze wel en niet bij betrokken kan worden. Maak en geef heldere communicatie over wat mogelijk wel/dan niet gefinancierd kan worden vanuit de gemeente. Zorg daarbij dat het dichtstbijzijnde netwerk van de oudere, bijv. partner, familie of burens handvatten krijgen om eventueel de oudere te ondersteunen en waar zij, indien nodig aan kunnen kloppen.

Gemeentelijke reactie: *De Toekomstvisie is een visie-document; het schetst richtingen en keuzes op hoofdlijnen, maar werkt de uitvoering nog niet concreet uit. De waardevolle aandachtspunten over betrokkenheid, communicatie en ondersteuning van het netwerk rond ouderen nemen we graag mee in de vervolgfase, bij de verdere uitwerking in beleid en praktijk.*

ASDO. Wees helder over hoe de gemeente het doel denkt te behalen om meer gebruik te maken van het achterliggende / dichtstbijzijnde netwerk. Blijf aandacht houden dat het niet vanzelfsprekend is, dat iedere ouder gebruik kan maken van een eigen sociaal netwerk of achterliggende familierelaties.

Gemeentelijke reactie: *We zijn ons hiervan bewust. Dit zullen we bij de uitwerking in de praktijk zeker ter harte nemen. Het zal ook aan de orde komen in de gesprekken met dorpen, kerkgemeenschappen en maatschappelijke organisaties over hoe we de dorpsgemeenschappen verder kunnen versterken.*

ASDO. Heb oog voor de digitale vaardigheden van inwoners. Digitalisering zal in de toekomst een (nog) grotere rol gaan spelen, wees duidelijk wat is nodig om te zorgen dat dit voor de inwoners niet tot uitsluiting leidt.

Gemeentelijke reactie: *Dit onderschrijven we en staat bij keuze 5 expliciet benoemd.*

ASDO. Daarnaast blijft het belangrijk dat er regelmatig met de oudere gesproken worden over wat hij/zij nodig heeft, neem ouderen op een opbouwende manier mee in de huidige en toekomstige digitalisering.

Gemeentelijke reactie: *Dit zullen we bij de uitwerking in de praktijk zeker ter harte nemen.*

ASDO. Bij deze strategische keuze staan veel gewenste resultaten (wat willen we bereikt hebben in 2024) verwoord die niet gekoppeld kunnen worden aan het thema concentratie van zorg en geschikte woningen. Bijvoorbeeld dat de mentale gezondheid van jongeren beter is dan in 2025. Hier een betere relatie in leggen is wenselijk.

Gemeentelijke reactie: *We danken u voor de scherpe blik. We hebben dit per bullet gecheckt en vinden in de tekst bij keuze 2 wel 'haakjes' voor de gewenste resultaten zoals beschreven onder het kopje 'Wat willen we bereikt hebben in 2040'. In de uitwerking zullen alle punten vertaald moeten worden in concrete acties van de gemeente en/of andere partijen. Dan wordt het uiteraard nog concreter.*

ASDO. Met betrekking tot strategische keuze 5. Een gemeente die richting geeft, ruimte laat en samenwerkt. In dit deel van de toekomstige visie komt enkele keren in de zinsnede voor dat in de toekomst de gemeente zal 'loslaten' als dat mogelijk is en zaken goed geregeld zijn. Het woord loslaten geeft de indruk dat er geen verantwoordelijkheid meer bestaat. De ASDO is van mening

dat in samenwerkingsrelatie het gaat om ruimte geven, maar zeker betrokken en verantwoordelijk blijven.

Gemeentelijke reactie. *We begrijpen de zorg die u uitspreekt over het woord 'loslaten'. Dat is niet bedoeld als 'geen verantwoordelijkheid meer nemen'. Wat we ermee bedoelen, is dat de gemeente wil focussen op wat echt onze taak is. We willen geen gemeente zijn die van alles een beetje doet, maar juist een gemeente die duidelijke keuzes maakt en gericht samenwerkt. Ook als we ruimte geven, blijven we betrokken bij het grotere geheel.*

ASDO. De toekomstvisie raakt alle inwoners van Ooststellingwerf en door de voorgestelde strategische keuzes geeft het aan waar de gemeente de komende jaren prioriteit aan wenst te geven. Deze keuzes laten zien dat in deze toekomstvisies van inwoners meer betrokkenheid wordt verwacht vooral ook als het gaat om zorg, welzijn en leefomgeving. De keuze met betrekking tot zorgconcentratie en daaraan gerelateerde woningbouw is belangrijk om goed van op de hoogte te zijn.

Gemeentelijke reactie. *We hebben de Toekomstvisie zo helder mogelijk opgesteld, zodat voor iedereen duidelijk is welke richting we op willen en waar we de komende jaren prioriteit aan geven. De Toekomstvisie raakt immers alle inwoners van Ooststellingwerf. De verdere uitwerking van de Toekomstvisie doen we niet alleen, maar samen met een denktank (zie paragraaf 3.3). Op die manier blijven inwoners, organisaties en partners nauw betrokken bij de invulling van de keuzes, zoals die over de concentratie van zorg en de bijbehorende woningbouw.*

KANTTEKENINGEN

ASDO. Bij de bespreking om te komen tot een advies zijn nog een aantal kanttekeningen bij het document naar voren gekomen die o.i. los van het advies maar mogelijk wel bruikbaar in het verdere proces om te werken aan de toekomstvisie.

Gemaakte opmerkingen:

Keuze 1. De doelen. (pagina 18)

In 2040 meer jongvolwassenen en jonge gezinnen dan in 2025.

Wat gemist wordt is een 0 meting en een duidelijk doel, hoeveel meer jong volwassenen en hoeveel meer jonge gezinnen. De opmerking wordt als vaag 'beschouwd', het zou goed zijn dit doel meer concreet te maken. Dit geldt ook voor jongeren die mogelijk terugkeren na hun studie. Hoeveel zijn dat er nu en hoeveel zouden dit moeten zijn in 2040.

Deze opmerking geldt voor concretisering van de doelen is van toepassing op meerdere keuzes en geformuleerde doelen in de toekomstvisie.

Gemeentelijke reactie. *De Toekomstvisie is een visiestuk, bedoeld om de lange termijnkoers van de gemeente te bepalen: wat voor samenleving willen we zijn en welke beweging willen we op gang brengen? Het gaat om richting en ambitie en we zullen flexibel moeten zijn om in de komende jaren steeds in te spelen op demografische trends, economische ontwikkelingen of maatschappelijke veranderingen. Het opnemen van concrete beleidsdoelen of meetbare targets past daar niet bij.*

ASDO. Keuze 2 (pagina 23)

De keuze om de meeste woningen in Oosterwolde toe te voegen. Wanneer dit is op basis van de verhoudingen (het aantal inwoners per dorp) is dan zou dit prima zijn. Maar wanneer dit iets anders betekent dan gaat dit ten koste van de leefbaarheid van de andere dorpen en hier lijkt het wenselijk hier niet voor te kiezen. Bij de argumentatie voor deze keuze staat (zonder onderbouwing met bewijs) het geld centraal en niet de mens (de inwoners).

Daarnaast staat in het concept dat bij woningbouw in de kleinere kernen het initiatief van de inwoners moet komen. Het lijkt alsof zij los staan van Oosterwolde en o.i. heeft de gemeente verantwoordelijkheid voor alle inwoners en alle dorpen en niet alleen voor Oosterwolde.

Gemeentelijke reactie. *U doelt op de keuze waarom we na 2030 vooral in Oosterwolde woningen toevoegen. We hebben in de tekst bij keuze 2 voor de duidelijkheid toegevoegd dat er tot 2030 in (bijna) alle dorpen woningen bij komen. En natuurlijk blijft ook na 2030 leefbaarheid en woningbouw in de kleinere dorpen belangrijk. Na 2030 willen we richting 2040 het zwaartepunt van de woningbouwopgave echter verschuiven naar de drie grotere kernen. Dit heeft te maken met het aantal inwoners per dorp maar ook met de verwachte zorgvraag, de aanwezigheid van voorzieningen en ruimtelijke ontwikkelmogelijkheden.*

ASDO. Keuze 5 De doelen (pagina 36) Zo als het er nu staat moeten deze doelen in 2040 gerealiseerd zijn. Dit anders formuleren.

Gemeentelijke reactie. *Dit is bij de andere keuzes ook op deze manier geformuleerd. We beschrijven onze ambitie en vertalen dat naar wat we in 2040 bereikt willen hebben.*

SUGGESTIES AAN COLLEGE

ASDO: Houd als gemeente aandacht voor de leefbaarheid van de dorpen, streken. Door wegvallen van voorzieningen waaronder school, gebrek aan woningen en winkels (bijv. dorpssuper) wordt het wonen van jongeren of terugkeer jongen naar dorp, streek minder aantrekkelijk. Als gemeente zorgen voor de ontwikkeling van centraal punt binnen een dorp, waar bewoners terecht kunnen. In dit steunpunt zouden tevens deskundigen aanwezig kunnen zijn waar bewoners terecht kunnen voor vragen over bijv. zorg, hulp en/of ondersteuning. (vb. Oldeberkoop). Cultuur is belangrijk voor gedrag en samenleving, dit bepaalt hoe mensen met elkaar omgaan en zich gedragen. Dit brengt ook verbinding bijv. door gedeelde geschiedenis. Tevens bouw je je netwerk uit en helpt tegen vereenzaming. Als gemeente duidelijk maken in hun toekomstvisie wat hun mogelijkheden zijn voor realisatie en behoud van de eigenheid in cultuur (waaronder streektaal, culturele activiteiten). Daarnaast dient de gemeente bewust te zijn dat, mantelzorgers en vrijwilligers die nu ondersteunen in de komende jaren en door de vergrijzing afnemen. Veel vrijwilligers cq. mantelzorgers van nu kunnen de hulpvragers zijn van 2040. De gemeente dient hier (ook nu al) alert op te zijn. Dit mee te nemen in het beleid toekomstperspectief.

Gemeentelijke reactie: *We waarderen deze suggesties en begrijpen waarom u ze benadrukt. Naar ons idee sluiten de suggesties goed aan bij de inhoud van de Toekomstvisie.*

KORTE SAMENVATTING ADVIES

ASDO. Het ASDO geeft een positief advies t.a.v. de Toekomstvisie Ooststellingwerf 2040. De brede consultatie in het proces wordt gewaardeerd. In de geschetste visie is aangegeven dat de gemeente keuzes maakt en deze keuzes worden uitgewerkt. Wat ontbreekt is een helder beeld wat deze keuzes betekenen voor hetgeen hierdoor in de toekomst geen speerpunt is. In de toekomstvisie wordt duidelijk dat veel wordt gevraagd van inwoners als het gaat om betrokkenheid bij de leefomgeving, met name ten aanzien van de geschetste zorgstructuren. De keus voor drie kernen qua zorgstructuur en woningbouw roept de vraag op hoe in de kleinere kernen de leefbaarheid op niveau kan blijven en wat dit daar van de inwoners vraagt. Bij de keuze om te richten op jongeren/jongvolwassenen wijzen we er op dat als gezondheid een rode lijn door de toekomstvisie is, dat de aandacht voor jeugd onderbelicht lijkt te zijn.

Samenvattend geven we voor het vervolg mee:

- * beschrijf helder wat er wel en niet van de gemeente verwacht kan worden
- * realiseren denktank: regelmatig evalueren ipv eens per 4 jaar, eens per 2 jaar
- * overleg regelmatig met de bewoners (jong en oud) uit de verschillende woonkernen/dorpen, zodat een toekomstperspectief duidelijk en concreet kan worden
- * houd rekening met de mogelijkheden cq. onmogelijkheden van hoog en laagopgeleide ouder(s), arm en rijk, waardoor de kans op gelijke kansen voor iedereen niet evenredig kan zijn. Zorg voor

een aanpak waarbij van jongs af aan kinderen gevolgd worden.

* besteed aandacht aan kunst, cultuur, taal (ook vanuit de eigen omgeving).

Gemeentelijke reactie. *In bovenstaande reactie zijn we op alle punten ingegaan. We bedanken de ASDO heel hartelijk voor het uitgebrachte advies.*

Bijlage - tekstvoorstel nav reactie ASDO over inclusie.

Op pagina 23 van de Toekomstvisie (keuze 2) na de bestaande tekst een tussenkop en tekst toevoegen:

Samen leven in een inclusieve gemeente.

We willen dat iedereen zich welkom voelt en mee kan doen in Ooststellingwerf. Ongeacht afkomst, achtergrond, leeftijd, beperking, gender of geloof. Dit vraagt inzet van iedereen: van inwoners zelf, maar ook van de gemeente, dorpsgemeenschappen, maatschappelijke organisaties, werkgevers en scholen.

Een actief gemeentelijk inclusiebeleid blijft belangrijk om ervoor te zorgen dat iedereen gelijke kansen krijgt en zich thuis kan voelen. We nemen ook onze wettelijke taak serieus om te zorgen voor passende en veilige huisvesting voor kwetsbare groepen. Daarbij maken we duidelijke afspraken met verhuurders, werkgevers en maatschappelijke partners om misstanden en overlast te voorkomen.

Met het oog op de vergrijzing willen we het arbeidspotentieel van statushouders en arbeidsmigranten beter benutten (zie keuze 4). We helpen hen bij het leren van de Nederlandse taal, het leren kennen van onze cultuur, het vinden van opleiding en werk, en het opbouwen van sociale contacten.

Tegelijkertijd verwachten we dat iedereen zijn of haar eigen inzet toont. Wederkerige integratie betekent dat nieuwkomers zich inspannen om mee te doen én dat inwoners van Ooststellingwerf openstaan voor hen.

Onder het kopje “Wat willen we in 2040 bereikt hebben’ op pagina 25 voegen we in verband met bovenstaande 2 bullets toe:

- Mensen van alle leeftijden, achtergronden en mogelijkheden voelen zich welkom in onze dorpen, op scholen, in werk en bij maatschappelijke activiteiten. Straatfeesten, buurtinitiatieven, sportclubs en scholen laten een mix van inwoners zien.
- Kwetsbare groepen hebben passende huisvesting, inclusief arbeidsmigranten en statushouders. Zij vinden werk en opleiding. Overlast en discriminatie zijn duidelijk verminderd ten opzichte van 2025. Gemeente, werkgevers, organisaties en inwoners werken samen om dit te bereiken.

Reacties Raadscommissie Samenleving over Toekomstvisie – 8 oktober 2025

ChristenUnie

- Niet vanuit kracht, maar vanuit duurzaamheid en gezondheid.
- Economie is nauwelijks uitgewerkt, terwijl die de kurk is waarop de samenleving drijft. Zou een pijler moeten zijn in de visie.
- Dorpen willen lokaal opwekken, maar lopen tegen vergunningproblemen aan. Waarom geen opslag, kleine windmolens op daken en energie-uitwisseling tussen burgers en bedrijven?

Toekomstvisie:

- *De tekst voor keuze 4 is aangepast.*
- *Er is ook tekst toegevoegd over energie-opwek en het oplossen van knelpunten rond energie.*

D66

- Verrast over ideeën voor centralisatie van zorgvoorzieningen; liever meer spreiding en kleinschaligheid (strookt beter met woonzorgvisie).
- Sociale samenhang en voorzieningen in alle dorpen versterken.
- Kinderopvang en basisscholen zijn cruciaal om jonge gezinnen te behouden.
- Toerisme sterker verankeren in keuze 4; economie en innovatie integraler opnemen, eventueel als aparte pijler.
- Digitale uitsluiting van ouderen en kwetsbare groepen beter adresseren.
- Denktank is positief, maar kan ambitieuzer: echte participatie via co-creatie of burgerpanel; afspiegeling van de samenleving, inclusief statushouders.
- Meer aandacht voor praktijkgericht leren en lokale stageplekken voor MBO/HBO.

Toekomstvisie:

- *De centralisatie van zorgvoorzieningen zoals verwoord bij keuze 2 in de Toekomstvisie is in lijn met de recent vastgestelde Visie op wonen, welzijn en zorg. De kern is: Zwaardere zorg in de drie grotere kernen, spreiding en kleinschaligheid in alle dorpen en actief ondersteunen van sterke dorpsgemeenschappen.*
- *Toerisme, economie en innovatie: de tekst voor keuze 4 is aangepast.*
- *Voorkomen digitale uitsluiting is onderdeel van keuze 5.*
- *Denktank: voorgesteld wordt te kiezen voor een beperkte opzet met deelnemers op persoonlijke titel.*
- *Stageplekken: opgenomen bij keuze 4.*

GroenLinks

- Belang van snelle fietsverbindingen naar Assen en Drachten, goed OV en gezonde voeding.
- Doorstroming op de woningmarkt stimuleren; ouderen verleiden tot kleiner wonen.
- Plekken in wijken creëren waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.
- Bloembollenteelt en intensieve sierteelt afbouwen richting 2040; dierenwelzijn toevoegen.
- Vertrouwen in overheid herstellen via goede communicatie en luisteren naar inwoners.
- Sterke samenhang tussen natuur, economie en landschap goed verwoorden, maar ambities mogen scherper.

Toekomstvisie:

Bovenstaande punten waren al onderdeel van de Toekomstvisie. Afbouwen van bloembollenteelt, sierteelt en aandacht voor dierenwelzijn worden vanwege het specifieke karakter van deze onderwerpen niet apart genoemd, maar de tekst bij keuze 4 laat ruimte om hier in de komende jaren een concrete uitwerking op te maken.

VVD

- We hebben al een structuurvisie en omgevingsvisie, maar TKV is nodig vanwege veranderende omstandigheden.
- Document focust te veel op veranderingen; wat goed gaat, komt onvoldoende terug.
- Belang om huidige bedrijven te omarmen – ondernemingsklimaat is goed, dat mag meer benoemd.
- Geen extra bedrijvigheid als er te weinig woningen en mensen zijn. Eerst de basis op orde.
- Feedback OCO goed verwerken, dat levert geen spanning op.
- Denktank kan goed werken als creatieve denktank van inwoners en ondernemers, geen controlerend orgaan.
- Handelen naar de TKV, niet krampachtig zoals bij de Omgevingsvisie.
- Document mag compacter; blijf bij de kern.

Toekomstvisie:

- *In de aangepaste tekst bij keuze 4 is nadrukkelijker benoemd wat onze kracht is en dat we die willen behouden.*
- *Er is nader overleg geweest met OCO over hun feedback. Dit heeft oa geleid tot aanpassingen bij keuze 4.*

- *Het voorstel voor de denktank past bij bovenstaand punt.*
- *Door de veelheid aan onderwerpen is het document niet compacter geworden. Er is wel een samenvatting toegevoegd.*

CDA

- Focus op jongeren en jongvolwassenen, in samenhang met werk, stage en ontwikkelkansen.
- Zorgen over de brief van OCO en de beperkte verwerking van hun input; proces roept vragen op over vertrouwen.
- Vragen aan het college: hoe omgaan met OCO-brief, hoe vertrouwen herstellen, en hoe TKV aanvullen waar nodig?

Toekomstvisie:

- *De focus op jongeren en jongvolwassenen is een allesbepalende keuze in de toekomstvisie. In hoofdstuk 4 hebben we het belang van stageplekken en ontwikkelkansen extra benadrukt.*
- *Over het proces met OCO heeft de raad een mededeling ontvangen.*
- *In de aangevulde reactienota is te lezen hoe de inbreng van OCO is verwerkt.*

Vrije Partij Ooststellingwerf

- Document lijkt sterk op dat van gemeente Druten; voelt niet eigen.
- Asieldruk en invloed op woningmarkt niet benoemd.
- Wolf komt niet voor in de visie; inwoners maken zich daar zorgen over.
- Toekomstvisie sluit onvoldoende aan bij inwoners, jongeren en ondernemers.

Toekomstvisie:

- *De Toekomstvisie is een Ooststellingwerfs stuk, gebaseerd op feitelijke trends en ontwikkelingen, lokale ervaringen, gegevens over onze inwoners en onze samenleving en geluiden uit onze samenleving.*
- *De woningmarkt komt bij de keuzes 1, 2 en 3 aan bod.*
- *De wolf is vanwege het specifieke karakter van dit onderwerp, net als veel andere specifieke onderwerpen niet apart genoemd in de Toekomstvisie. De Toekomstvisie is een visiestuk voor de langere termijn.*

Ooststellingwerfs Belang

- TKV is een visie, geen blauwdruk – moet kunnen meebewegen met veranderende omstandigheden.
- Onderzoek naar bedrijventerreinen ontbreekt nog.

- Lokale economie (eerste grove schets p. 12) moet terugkomen – ruggengraat van de gemeenschap.
- Gemeente profileert zich als MKB-vriendelijk, maar dat is niet zichtbaar in TKV.
- Reacties van organisaties zijn grotendeels verwerkt, maar kunnen beter worden geïntegreerd.

Toekomstvisie:

- *Het onderzoek naar de bedrijventerreinen is er inmiddels. De resultaten zijn in grote lijnen verwerkt in de Toekomstvisie.*
- *De tekst bij keuze 4 (oa over lokale economie) is aangepast.*
- *We hebben alle reacties zorgvuldig bekeken en waar mogelijk verwerkt. Omdat de Toekomstvisie richting geeft voor de lange termijn en om samenhangende keuzes vraagt, konden we niet alles letterlijk opnemen. Bij het opstellen hebben we steeds de samenhang tussen wonen, economie, zorg, welzijn en natuur en landschap meegewogen.*

Lijst Ter Heide

- Vorige TKV (2009) was snel achterhaald; visie moet regelmatig herzien worden (bv. om de 2 jaar).
- Concentratie van zorg en woningbouw in grote dorpen is discutabel; sociale samenhang juist sterker in kleine dorpen.
- Eenzaamheid krijgt te weinig aandacht.
- Discussie landbouw–natuur moet niet te politiek gekleurd zijn.
- OV-paragraaf opnieuw bekijken.

Toekomstvisie:

- *In paragraaf 3.2 hebben we opgenomen dat de raad kan besluiten om de Toekomstvisie bij te stellen, bijvoorbeeld op basis van nieuwe inzichten of veranderde omstandigheden.*
- *De centralisatie van zorgvoorzieningen zoals verwoord bij keuze 2 in de Toekomstvisie is in lijn met de recent vastgestelde Visie op wonen, welzijn en zorg. De kern is: Zwaardere zorg in de drie grotere kernen, spreiding en kleinschaligheid in alle dorpen en actief ondersteunen van sterke dorpsgemeenschappen.*
- *Tot 2030 voegen we in alle dorpen woningen toe. We maken de keuze om op de langere termijn (na 2030) de meeste woningen in Oosterwolde toe te voegen. De motivatie daarvoor staat bij keuze 2. Daarnaast blijft er ruimte voor wonen op maat in de dorpen. Zie keuze 2.*
- *De aandacht voor eenzaamheid komt naar voren bij met name keuze 2.*

PvdA

- Keuzes zijn theoretisch, maar sluiten aan op actuele uitdagingen.
- Toerisme en de rol van Friesland als toeristisch gebied onderbelicht.
- Document mag concreter aangeven wat met opgehaalde input wordt gedaan.
- Meer focus op uitvoering en haalbare stappen.

Toekomstvisie:

- *De tekst van keuze 4, waar ook toerisme aan bod komt, is aangepast.*
- *We hebben alle reacties zorgvuldig bekeken en waar mogelijk verwerkt. Omdat de Toekomstvisie richting geeft voor de lange termijn en om samenhangende keuzes vraagt, konden we niet alles letterlijk opnemen. Bij het opstellen hebben we steeds de samenhang tussen wonen, economie, zorg, welzijn en natuur en landschap meegewogen.*
- *De Toekomstvisie is een kompas voor de langere termijn. Na vaststelling van de Toekomstvisie een Toekomstplan, een soort actieagenda voor de eerste 2 jaren. Daarin geven wij als gemeente, maar ook andere partijen aan wat ieder de komende twee jaren concreet doet om de Toekomstvisie dichterbij te brengen via concrete acties.*

Overige opmerkingen

- Denktank: moet een mix zijn van creatievelingen, ondernemers en vernieuwers.
- Evaluatie van de TKV na twee jaar gewenst.
- College gaat marktonderzoek bedrijventerreinen nog ontvangen en verwerken.

Toekomstvisie:

- *Het voorstel voor de denktank is in lijn met bovenstaand punt.*
- *In paragraaf 3.2 hebben we opgenomen dat de raad kan besluiten om de Toekomstvisie bij te stellen, bijvoorbeeld op basis van nieuwe inzichten of veranderde omstandigheden.*
- *Het onderzoek naar de bedrijventerreinen is er inmiddels en de samenvatting is gedeeld met de raad en zit ook als bijlage bij de Toekomstvisie. De resultaten zijn in grote lijnen verwerkt in de Toekomstvisie.*